द्वन्द्वपीडित पत्रकार कल्याण कोष निर्देशिका, २०७०

प्रस्तावनाः द्वन्द्वपीडित पत्रकार वा निजको परिवारको सदस्यलाई सहयोग प्रदान गरी पत्रकारिता पेशालाई थप मर्यादित, सुरक्षित र स्वतन्त्र बनाउन द्वन्द्वपीडित पत्रकार कल्याण कोष स्थापना गरी सञ्चालन गर्न आवश्यक भएकाले,

नेपाल सरकारले सुशासन (व्यवस्थापन र सञ्चालन) ऐन, २०६४ को दफा ४५ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी यो निर्देशिका बनाएको छ ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ** : (१) यस निर्देशिकाको नाम "द्वन्द्वपीडित पत्रकार कल्याण कोष निर्देशिका, २०७०" रहेको छ ।

(२) यो निर्देशिका संवत् २०७० साल भाद्र १ गतेदेखि प्रारम्भ हुनेछ ।

२. **परिभाषाः** विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस निर्देशिकामा-

(क) "कोष" भन्नाले दफा ३ बमोजिमको द्वन्द्वपीडित पत्रकार कल्याण कोष सम्झनु पर्छ ।

(ख) "द्वन्द्व" भन्नाले संवत् २०५२ साल फागुन १ गतेदेखि २०६३ साल मंसीर ५ गतेसम्मको अवधिमा मुलुकभित्र भएको सशस्त्र द्वन्द्व सम्झनु पर्दछ र सो शब्दले सो अवधिपछि कुनै संगठित समूहले पत्रकार वा निजको परिवारविरुद्ध लक्षित गरेको कारवाहीलाईसमेत जनाउँछ ।

(ग) "द्वन्द्वपीडित" भन्नाले पत्रकारको रुपमा आफ्नो कर्तव्य पालना गर्दा वा गरेको कारणले द्वन्द्वमा परी मृत्यु वा अङ्गभङ्ग भएको वा कुटपिट गरिएको वा चल वा अचल सम्पत्ती कब्जा, तोडफोड वा नष्ट गरिएको वा काम गरिरहेको क्षेत्रबाट अन्यत्र विस्थापन भएको पत्रकार सम्झनु पर्दछ ।

(घ) "परिवार" भन्नाले पत्रकारसँग बस्ने तथा निजले पालन पोषण

गर्नुपर्ने पति, पत्नी, छोरा, छोरी, धर्मपुत्र, धर्मपुत्री, बाबु, आमा वा सौतेनी आमा सम्झनु पर्छ र सो शब्दले महिला पत्रकारको हकमा निजको सासु र ससुरालाई समेत जनाउँछ ।

(ङ) "पत्रकार" भन्नाले सञ्चार प्रतिष्ठानमा व्यवस्थापकीय तथा प्रशासकीय अधिकार प्राप्त गरेका व्यक्तिबाहेक सञ्चारसम्बन्धी व्यवसाय वा सेवालाई प्रमुख व्यवसाय अपनाई पारिश्रमिक लिई सञ्चार प्रतिष्ठानमा पूर्ण वा आंशिक समय काम गर्ने नेपाली नागरिक सम्झनु पर्छ र सो शब्दले सञ्चार प्रतिष्ठानमा समाचार सामग्री सङ्कलन, उत्पादन, सम्पादन वा सम्प्रेषण गर्ने प्रधान सम्पादक, सम्पादक, संवाददाता, स्ट्रिञ्जर, समाचारवाचक, कार्यक्रम निर्देशक, अनुवादक, वेभ डिजाइनर, स्तम्भ लेखक, फोटो पत्रकार, प्रेस क्यामेरामेन, व्यङ्ग्य चित्रकार, कार्यक्रम निर्माता वा सञ्चालक, दृष्य वा भाषा सम्पादकजस्ता पत्रकारिता पेशासँग सम्बन्धित व्यक्तिलाई समेत जनाउँछ ।

(च) "मन्त्रालय" भन्नाले नेपाल सरकार, सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय सम्झनु पर्छ ।

(छ) "महासंघ" भन्नाले नेपाल पत्रकार महासंघ सम्झनु पर्छ ।

(ज) "समिति" भन्नाले दफा ५ बमोजिम गठन भएको कोष सञ्चालक समिति सम्झनु पर्छ ।

३. **कोषको स्थापनाः** (१) द्वन्द्वपीडित पत्रकार तथा निजका परिवारलाई सहयोग उपलब्ध गराउन "द्वन्द्व पीडित पत्रकार कल्याण कोष" नामको एक कोष स्थापना गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कोषमा देहाय बमोजिमका रकमहरू रहने छन्-

(क) नेपाल सरकारबाट प्राप्त रकम,

(ख) स्वदेशी संघ संस्था वा व्यक्तिबाट प्राप्त रकम,

(ग) विदेशी सरकार, अन्तराष्ट्रिय संघसंस्था वा व्यक्तिबाट प्राप्त रकम,

(घ) अन्य स्रोतबाट प्राप्त रकम ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम प्राप्त रकम समितिले तोकेको "क" वर्गको वाणिज्य बैंकमा मुद्धती खाता खोली राखिनेछ ।

(४) उपदफा (२) को खण्ड (ग) बमोजिमको रकम लिनु अघि समितिले

अर्थ मन्त्रालयको स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

(५) कोषबाट हुने सबै खर्च उपदफा (२) बमोजिम कोषमा जम्मा भएको रकमबाट व्यहोरिने छ ।

(६) समितिको सदस्य-सचिव र सूचना विभागको लेखा प्रमुखको संयुक्त हस्ताक्षरबाट खाताको सञ्चालन हुनेछ ।

(७) कुनै कारणले कोष विघटन भएमा कोषमा रहेको बाँकी रकम सञ्चित कोषमा दाखिल हुनेछ ।

४. **कोषको काम, कर्तव्य र अधिकारः** कोषको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-

(क) द्वन्द्वपीडित पत्रकार तथा निजको परिवार पहिचान गर्ने, अभिलेख राख्ने र अद्यावधिक गर्ने,

(ख) द्वन्द्वपीडित पत्रकार वा निजका परिवारलाई उपलब्ध गराइने सहयोगको अधिकतम सीमा निर्धारण गर्ने

(ग) द्वन्द्वपीडित पत्रकार तथा निजका परिवारलाई आवश्यकताअनुसार नगद वा वस्तुगत सहयोग प्रदान गर्ने

(घ) द्वन्द्वपीडित पत्रकार वा निजका परिवारको पुनर्स्थापना गर्न सहयोग पुऱ्याउने

(ङ) द्वन्द्वका क्रममा द्वन्द्वपीडित पत्रकारको कब्जा गरिएको सम्पत्ति फिर्ता गर्ने कार्यमा आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने,

(च) द्वन्द्वका क्रममा घाइते भएका पत्रकारको स्वास्थ्योपचारका लागि सहयोग गर्ने

(छ) द्वन्द्वपीडित पत्रकारका आश्रित बालबालिकालाई शैक्षिक सुविधा एवं छात्रवृत्ति प्रदान गर्ने

(ज) द्वन्द्वपीडित पत्रकारलाई आवश्यकताअनुसार मनोपरामर्श तथा कानूनी सेवा उपलब्ध गराउने

(झ) द्वन्द्वपीडित पत्रकारलाई सहयोग उपलब्ध गराउन आवश्यकताअनुसार विभिन्न क्षेत्रसँग समन्वय गर्ने ।

५. **समितिको गठनः** (१) कोषको तर्फबाट सम्पूर्ण कार्य गर्नको लागि एक कोष सञ्चालक समति रहनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको समितिको गठन देहाय बमोजिम हुनेछ-

(क)	सचिव, सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय	-अध्यक्ष
(ख)	सह-सचिव, शान्ति तथा पुनःनिर्माण मन्त्रालय	-सदस्य
(ग)	सह-सचिव, महिला, बालबालिका तथा समाज कल्याण मन्त्रालय	-सदस्य
(घ)	सह-सचिव, गृह मन्त्रालय	-सदस्य
(ङ)	सह-सचवि अर्थ मन्त्रालय	-सदस्य
(च)	सह-सचिव, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय	-सदस्य
(छ)	प्रेस काउन्सिलका अध्यक्ष वा निजले तोकेको काउन्सिलको प्रतिनिधि	-सदस्य
(ज)	अध्यक्ष, नेपाल पत्रकार महासंघ, केन्द्रिय समिति	-सदस्य
(झ)	महानिर्देशक, सूचना विभाग	-सदस्य सचिव

६. **समितिको बैठक सम्बन्धी कार्यविधिः** (१) समितिको बैठक आवश्यकता अनुसार बस्नेछ ।

(२) समितिको बैठक समितिको अध्यक्षले तोकेको मिति, स्थान र समयमा बस्नेछ ।

(३) समितिको बैठकमा छलफल हुने विषय सहितको सूचना समितिको सदस्य-सचिवले बैठक बस्नुभन्दा कम्तीमा चौबीस घण्टा अगावै सबै सदस्यलाई दिनु पर्नेछ ।

(४) समितिको बैठकमा पचास प्रतिशतभन्दा बढी सदस्यहरू उपस्थित भएमा समितिको बैठकको लागि गणपूरक संख्या पुगेको मानिनेछ ।

(५) समितिको बैठकको अध्यक्षता समितिको अध्यक्षले र निजको अनुपस्थितिमा बैठकमा उपस्थित सदस्यहरूले आफूमध्येबाट छानेको सदस्यले गर्नेछ ।

(६) समितिको बैठकमा बहुमतको राय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा बैठकको अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णयक मत दिनेछ ।

(७) समितिको बैठकको निर्णय समितिको सदस्य-सचिवले प्रमाणित गरी राख्नु पर्नेछ ।

(८) समितिले आवश्यक ठानेमा समितिको कार्यसँग सम्बन्धित व्यक्तिलाई बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

(९) समितिको बैठकसम्बन्धी अन्य कार्यविधि समिति आफैले निर्धारण

गरे बमोजिम हुनेछ ।

७. **कोषको रकम खर्च गर्ने सम्बन्धी कार्यविधिः** (१) कोषको रकम समितिको निर्णयविना खर्च गर्न सकिने छैन ।

(२) बैंकमा जम्मा भएको रकमको प्राप्त ब्याजबाट मात्र यस निर्देशिकामा उल्लिखित कुनै कार्यको लागि खर्च गर्न सकिनेछ ।

(३) ब्याजबापत प्राप्त रकम दुई आर्थिक वर्षको अन्त्यसम्ममा खर्च नभई बाँकी रहेमा त्यस्तो ब्याजको रकम अक्षय कोषमा जम्मा गरिनेछ ।

(४) एक आर्थिक वर्षमा कोषलाई प्राप्त भएको ब्याजको दश प्रतिशत रकममा नबढाई कोषको प्रशासकीय काममा खर्च गर्न सकिनेछ ।

८. **कोषबाट आर्थिक सहयोग प्रदान गर्न नसकिनेः** यस निर्देशिकामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि द्वन्द्वपीडित पत्रकारले नेपाल सरकार वा अन्य सार्वजनिक संस्थाबाट कुनै किसिमको आर्थिक सहयोग वा राहत प्राप्त गरेको भएमा निजलाई यस निर्देशिका बमोजिम आर्थिक सहयोग गरिने छैन ।

९. **विवरण अद्यावधिक राख्नु पर्नेः** (१) समितिले आफूले गरेको काम कारवाहीको अभिलेख अद्यावधिक गरी राख्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम अभिलेख अद्यावधिक राख्ने प्रयोजनका लागि महासंघले द्वन्द्वपीडित पत्रकारको विवरण समय-समयमा समितिलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

१०. **सहयोग प्राप्त गर्न प्रेस पास लिनुपर्नेः** प्रचलित कानून बमोजिम प्रेस पास लिएको पीडित पत्रकारले मात्र यस निर्देशिका बमोजिम सहयोग प्राप्त गर्न सक्नेछ ।

११. **कोषको लेखा तथा लेखा परीक्षणः** (१) कोषको लेखा नेपाल सरकारको लेखा प्रणाली बमोजिम राखिनेछ ।

(२) कोषको आन्तरिक लेखा परीक्षण सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट र अन्तिम लेखा परीक्षण महालेखा परीक्षकबाट हुनेछ ।

(३) कोषको आयव्ययको लेखा मन्त्रालयले जुनसुकै बखत जाँच्न वा जँचाउन सक्नेछ ।

१२. **वार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेः** (१) कोषले वर्षभरिमा आफूले गरेको काम कारवाहीको वार्षिक प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष समाप्त भएको तीन महिनाभित्र मन्त्रालयमा बुझाउनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त भएको वार्षिक प्रतिवेदन मन्त्रालयले सार्वजनिक गर्न सक्नेछ।

१३. **कोषको सचिवालयः** समितिको सचिवालय सूचना विभागमा रहनेछ।

१४. **निर्देशिका कायम रहनेः** (१) यो निर्देशिका संबत् २०७५ साल चैत्र मसान्तसम्म कायम रहनेछ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सो अवधि पश्चात निर्देशिका आवश्यक देखिएमा नेपाल सरकारले सो विषयमा पुनरावलोकन गर्नेछ।

१५. **खारेजी र बचाउः** (१) द्वन्द्वपीडित पत्रकार कल्याण कोष स्थापना र संचालन मापदण्ड, २०६६ खारेज गरिएको छ।

(२) द्वन्द्वपीडित पत्रकार कल्याण कोष स्थापना र सञ्चालन मापदण्ड, २०६६ बमोजिम भए गरेका कार्यहरू यसै निर्देशिका बमोजिम भए गरेको मानिनेछ।

पत्रकार दुर्घटना बीमा (व्यवस्थापन) निर्देशिका, २०७०

प्रस्तावनाः पत्रकारिताको क्षेत्रमा क्रियाशील रहँदाका बखत कुनै दुर्घटनामा परी चोटपटक लागेको वा अङ्गभङ्ग भएको अवस्थामा पत्रकारलाई औषधोपचारको व्यवस्था गर्न तथा त्यस्तो दुर्घटनाका कारणबाट निजको मृत्यु भएको अवस्थामा निजको आश्रित परिवारलाई क्षतिपूर्ति प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाई पत्रकारहरूको आर्थिक सुरक्षा तथा पेशागत व्यावसायिकता अभिबृद्धिमा सहयोग पुऱ्याउन पत्रकारहरूको दुर्घटना बीमा गर्ने सम्बन्धी निर्देशिका तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

नेपाल सरकारले सुशासन (व्यवस्थापन र सञ्चालन) ऐन, २०६४ को दफा ४५ बमोजिम यो निर्देशिका बनाएको छ ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः** (१) यस निर्देशिकाको नाम "पत्रकार दुर्घटना बीमा (व्यवस्थापन) निर्देशिका, २०७०" रहेको छ ।

(२) यो निर्देशिका सम्वत् २०७० साल कार्तिक १ गतेदेखि प्रारम्भ भएको मानिनेछ ।

२. **परिभाषाः** विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा, यस निर्देशिकामा-

(क) "कोष" भन्नाले दफा ८ बमोजिम स्थापना भएको पत्रकार बिमा अक्षय कोष सम्झनु पर्छ ।

(ख) "समिति" भन्नाले दफा ९ बमोजिम गठन भएको सञ्चालक समिति सम्झनु पर्छ ।

(ग) "पत्रकार" भन्नाले सञ्चार प्रतिष्ठानमा व्यवस्थापकीय वा प्रशासकीय अधिकार प्राप्त गरेको व्यक्तिबाहेक सञ्चारसम्बन्धी व्यवसाय वा सेवालाई मुख्य व्यवसाय अपनाई पारिश्रमिक

लिई सञ्चार प्रतिष्ठानमा पूर्ण वा आंशिक समय काम गर्ने नेपाली नागरिकलाई सम्झनु पर्दछ र सो शब्दले सञ्चार प्रतिष्ठानमा समाचार सामग्री सङ्कलन, उत्पादन, सम्पादन वा सम्प्रेषण गर्ने प्रधान सम्पादक, सम्पादक, संवाददाता, स्ट्रिन्जर, समाचारवाचक, कार्यक्रम निर्देशक, अनुवादक, वेबपेज डिजाइनर, स्तम्भ लेखक, फोटो पत्रकार, प्रेस क्यामेरामेन, व्यङ्ग्य चित्रकार, कार्यक्रम निर्माता वा सञ्चालक, दृश्य वा भाषा सम्पादकजस्ता पत्रकारिता पेशासँग सम्बन्धित कार्यमा संलग्न रहेको वा नेपाली सञ्चार माध्यमको आधिकारिक प्रतिनिधिको हैसियतमा विदेशमा रही काम गरेको नेपाली नागरिक समेतलाई जनाउँछ ।

(घ) "बीमा" भन्नाले यस निर्देशिकाअन्तर्गत गरिएको दुर्घटना बीमालाई सम्झनु पर्दछ ।

(ङ) "मन्त्रालय" भन्नाले नेपाल सरकार, सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय सम्झनु पर्दछ ।

३. **बीमा गरिनेः** (१) पत्रकारले आफ्नो कार्य सम्पादन गर्दाका बखत हुनसक्ने दुर्घटनाबाट हुने क्षतिबापत बीमित पक्षले देहाय अनुसारको सुविधा प्राप्त गर्नेगरी बीमालेख तयार गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछः-

(क) दुर्घटनाको कारण मृत्यु भएमा पाँच लाख रुपैंयासम्म,

(ख) दुर्घटनाको कारणबाट श्रम नियमावली, २०५० मा उल्लेख भए बमोजिमका चोटपटकको कारणबाट ४५ प्रतिशतभन्दा बढी अशक्तता भएकोमा पाँच लाख रुपैंयासम्म, र

(ग) खण्ड (क) र (ख) मा लेखिएको अवस्थामा बाहेक दुर्घटनाबाट उत्पन्न उपचार वापत लाग्ने खर्चको हकमा बील बमोजिम बढीमा दुई लाख रुपैंयाँसम्मको वास्तविक उपचार खर्च ।

तर-

(क) त्यस्तो उपचार खर्चमध्ये बीस प्रतिशत बराबर रकम सम्बन्धित पत्रकराले नै व्यहोर्नु पर्नेछ र बाँकी ८० प्रतिशत रकम बीमकले व्यहोर्नेछ ।

(ख) उपचार खर्चको कूल रकम बीमाङ्कको २ प्रतिशतभन्दा कम भएको अवस्थामा बीमितले क्षतिपूर्ति दावी गर्न पाउनेछैन ।

(२) उपदफा (१) मा जनुसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै अन्य निकायबाट दुर्घटना बीमा गरिएका पत्रकारको हकमा यस निर्देशिकाअन्तर्गत बीमा गरिने छैन ।

४. **बीमितले लाभ प्राप्त गर्ने अवस्थाः** (१) दफा ३ बमोजिम बीमा लेख जारी भएकोमा बीमाबाट बीमितले आफ्नो कर्तव्यपालनको सिसिलामा भएको दुर्घटनाका कारण उत्पन्न देहायको कुनै अवस्थामा लाभ प्राप्त गर्न सक्नेछः-

(क) बीमित व्यक्तिको मृत्यु भएमा,

(ख) बीमित व्यक्ति स्थायी रुपले पूर्ण वा आंशिक रुपमा अशक्त भएमा, वा

(ग) बीमित व्यक्ति अस्थायी रुपले पूर्ण अशक्त भएमा ।

(२) बीमित व्यक्ति दुर्घटनामा परी घरमै बसेर उपचार गर्नुपर्ने अवस्थामा निजको औषधोपचारमा बील बमोजिमको लाग्ने खर्च बीमितले भराई लिन पाउनेछ ।

(३) बीमित व्यक्तिको मृत्यु भएमा निजले इच्छाएको व्यक्तिले र ईच्छाएको व्यक्ति नभएमा नजिकको हकवालाले बीमा रकम बुझिलिन पाउनेछ ।

५. **बीमितले बीमा सुविधा प्राप्त गर्न नसक्ने अवस्थाः** दफा ४ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि दुर्घटना बीमाअन्तर्गत देहायका अवस्था वा कारणबाट बीमितको मृत्यु भएमा वा निजलाई चोटपटक लागेमा दफा ३ बमोजिम दुर्घटना बीमावापतको सुविधा दावी गर्न पाइने छैनः-

(क) पत्रकारितासम्बन्धी कामको सिलसिलामा बाहेक जोखिम छ भन्ने जानीजानी काम गरेको कारणले आफैंले चोकपटक लगाएको भएमा, आत्महत्या वा सोको प्रयास गरेमा, मादक पदार्थ वा लागू औषधीको प्रभावको कारणबाट कुनै घटना घटेको भएमा,

(ख) प्रचलित कानून बमोजिम अनुमति प्राप्त हवाई जहाजमा यात्रीको रुपमा यात्रा गरेकोमा बाहेक अन्य उडानमा हवाई यात्रा गरी घटना घटेमा, कावा खाने खेल (Wheel Race), घोडा दौड, वन्जी जम्पिङ्ग, प्याराग्लाइडिङ्ग वा मोटरसाइकल दौड, पोलो, शिकार, स्की ड्राइभिङ्ग, पर्वतारोहण, निशानवाजी वा यस्तै साहसिक खेलहरूमा संलग्न भएको कारण घटना घटेको भएमा,

(ग) होस ठेगाना नभएको कारणबाट सिर्जना भएको घटनामा, बीमित

व्यक्तिले प्रचलित कानून प्रतिकूल कार्य गरेका कारणबाट सिर्जित परिणममा, दुर्घटनाबाट नभई उद्वेग वा स्नायुसम्बन्धी चोटपटकका कारणबाट घटना घटेको भएमा,

(घ) मानव जीवन रक्षा गर्न प्रयास गर्दाबाहेक नचाहिँदो खतरा मोल्ने कार्य गरेवापत दुर्घटना भएमा ।

(ङ) आणविक विकिरण वा आणविक ईन्धनको विस्फोटन वा ज्वलनपछि बाँकी रहन गएको पदार्थबाट निस्कने रेडियोधर्मिताको कारण हुने दुर्घटनामा ।

६. **बीमा शुल्क वा बीमित योगदानः** (१) यस निर्देशिका बमोजिम बीमा कार्यक्रममा सहभागी हरेक बीमितका लागि वार्षिक रुपमा बुझाउनु पर्ने बीमाशुल्कको ७५ प्रतिशत रकम दफा ८ बमोजिमको कोषबाट व्यहोरिने छ र बाँकी ३५ प्रतिशत रकम स्वतन्त्र पत्रकार भए निज स्वयंले र सञ्चार प्रतिष्ठानमा कार्यरत पत्रकार भए निज सम्बद्ध सञ्चार संस्थाले व्यहोर्नु पर्नेछ ।

तर, सरकारी लोककल्याणकारी विज्ञापन नलिने मिडियामा कार्यरत पत्रकार, स्वतन्त्र रुपमा कार्यरत पत्रकार र समाचार उत्पादन कार्यमा संलग्न पत्रकारहरूले आफैंले बीमा शुल्कको पचास प्रतिशत रकम बुझाई बीमा योजनामा सहभागी हुन सक्नेछन् ।

७. **सहभागीको योग्यताः** यस निर्देशिका बमोजिमको बीमामा सहभागी हुनका लागि सम्बन्धित पत्रकारले देहायको योग्यता पूरा गरेको हुनुपर्नेछ :

(क) सूचना विभागबाट जारी गरिने प्रेस परिचयपत्र प्राप्त गरेको,

(ख) नेपाल पत्रकार महासंघको सदस्यता प्राप्त गरेको ।

८. **अक्षयकोषको स्थापना र संचालनः** (१) यस निर्देशिका बमोजिम नेपाल सरकारकातर्फबाट वार्षिक रुपमा बीमाशुल्क भुक्तानी गर्ने प्रयोजनका लागि “पत्रकार दुर्घटना बीमा कोष” नामको एक अक्षय कोष स्थापना गरिनेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमको कोषमा देहायका नगद तथा वस्तुगत सहायता रहने छन्:-

(क) नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदान,

(ख) नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयको स्वीकृति लिई विदेशी सरकार वा व्यक्ति, अन्तर्राष्ट्रिय संघसंस्थाबाट प्राप्त अनुदान,

(ग) नेपाल पत्रकार महासंघ वा सञ्चार प्रतिष्ठानद्वारा प्राप्त रकम

(घ) गैरआवासीय नेपालीबाट प्राप्त अनुदान

(ङ) अन्तर्राष्ट्रिय च्यारिटीबाट प्राप्त अनुदान

(च) नेपाली संघसंस्था वा व्यक्तिबाट प्राप्त अनुदान

(छ) अन्य स्रोतबाट प्राप्त अनुदान ।

(३) उपनियम (२) बमोजिम कोषमा प्राप्त रकम सञ्चालक समितिले "पत्रकार बीमा कोष" का नाममा "क" वर्गको वाणिज्य बैंकको मुद्दती निक्षेपमा जम्मा गरिनेछ ।

(४) कोषमा वार्षिक रुपमा प्राप्त हुन आउने ब्याज रकमबाट पत्रकारहरूको दुर्घटना बीमावापत वार्षिक रुपमा तिर्नुपर्ने बीमाशुल्क मध्ये नेपाल सरकारतर्फको दायित्व भुक्तानीका लागि खर्च गरिनेछ ।

तर बीमा गरिने पहिलो वर्षको बीमा शुल्कका लागि आवश्यक पर्ने रकम अक्षयकोषमा राखिएको रकमबाटै व्यहोरिने छ ।

(५) कोषको सञ्चालन संचालक समितिका सदस्य सचिव र सूचना विभागका लेखा प्रमुखको संयुक्त हस्ताक्षरबाट हुनेछ ।

(६) कोष कुनै कारणले विघटन भएमा कोषमा रहेको बाँकी रकम सञ्चित कोषमा जम्मा हुनेछ ।

(७) सञ्चालक समितिको कोषको परिचालन तथा काम कारवाहीको वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन हरेक वर्षको श्रावण मसान्तभित्र सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालयमा बुझाउनु पर्नेछ ।

९. **सञ्चालक समितिको गठनः** कोषको नीतिगत निर्णय तथा कोष सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्नको लागि देहाय बमोजिमको एक कोष सञ्चालक समिति रहनेछः-

(क) सचिव, सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय - संयोजक

(ख) अध्यक्ष, नेपाल पत्रकार महासंघ, केन्द्रीय समिति - सदस्य

(ग) सदस्य प्रतिनिधि, प्रेस काउन्सिल नेपाल - सदस्य

(घ) बीमा समितिको सिफारिशमा समितिबाट मोनित बीमा विज्ञ- सदस्य

(ङ) महानिर्देशक, सूचना विभाग - सदस्य-सचिव

१०. **सञ्चालक समितिको बैठकः**

(१) समितिको बैठक आवश्यकता अनुसार बस्नेछ ।

(२) समितिको बैठक समितिको संयोजकले तोकेको मिति, स्थान र समयमा बस्नेछ ।

(३) समितिको बैठकमा छलफल हुने विषयसहितको सूचना समितिको सदस्य-सचिवले बैठक बस्नु अगावै लिखित रुपमा सबै सदस्यलाई दिनु पर्नेछ ।

(४) समितिको बैठकमा पचास प्रतिशतभन्दा बढी सदस्यहरू उपस्थित भएमा समितिको बैठकको लागि गणपूरक संख्या पुगेको मानिनेछ ।

(५) समितिले सम्बन्धित निकायका पदाधिकारी, विशेषज्ञ वा अन्य उपयुक्त ठानेको व्यक्तिलाई बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

(६) समितिको बैठकको निर्णय समितिको सदस्य सचिवले प्रमाणित गरी राख्नु पर्नेछ ।

११. **सञ्चालक समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारः** सञ्चालक समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-

(क) कोषको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्ने,

(ख) अक्षय कोषबाट वार्षिक रुपमा कोषमा प्राप्त हुन आउने ब्याज रकमबाट पत्रकारहरूको दुर्घटना बीमाबापत तिर्नुपर्ने बीमा शुल्कमध्ये नेपाल सरकारका तर्फबाट व्यहोरिनु पर्ने दायित्व भुक्तानीका लागि खर्च गरिने रकमको अंश तोक्ने,

(ग) बीमा गरिने पहिलो वर्षमा बीमा शुल्कका लागि आवश्यक पर्ने रकम अक्षयकोषबाट निकासा दिने,

(घ) कोषका प्रशासनिक निर्णयहरू अनुमोदन गर्ने,

(ङ) अन्य आवश्यक कार्य गर्ने ।

१२. **बीमा प्रशासन तथा सञ्चालनः** (१) बीमा प्रशासनसम्बन्धी कार्य गर्नका लागि सूचना विभागमा कोषको एक सचिवालय रहनेछ ।

(२) एक आर्थिक वर्षमा कोषलाई प्राप्त भएको ब्याजको २ प्रतिशत रकममा नबढाई समितिले स्वीकृत गरेको बजेटको अधीनमा रही कोषको प्रशासकीय काममा खर्च गर्न सकिनेछ ।

(३) पत्रकारहरूको अभिलेख सूचना विभाग र नेपाल पत्रकार महासंघको समन्वयमा तयार गरिनेछ ।

(४) बीमाका लागि बीमक संस्थाहरूको छनौट सम्बन्धी प्रकृया सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ तथा सार्वजनिक खरिद नियमावली,

२०६४ बमोजिम हुनेछ ।

१३. **कोषको खर्च विधि र अभिलेखः** (१) कोषको लेखा प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम राख्नु पर्नेछ ।

(२) कोषको सम्पूर्ण लेखा वार्षिक रुपमा महालेखा परीक्षकको कार्यालयबाट लेखा परीक्षण गराई सार्वजनिक जानकारीको लागि प्रकाशन गर्नुपर्नेछ ।

(३) कोषको सचिवालयले आफूले गरेको काम कारवाहीको अभिलेख अद्यावधिक गरी राख्नु पर्नेछ र बीमामा सहभागी हुने पत्रकारहरूको नाम नामेसी सहितको प्रगति विवरण प्रत्येक चौमासिक रुपमा सार्वजनिक गर्नु पर्नेछ ।

१४. **प्रक्रिया निर्धारण गर्न सक्नेः** सञ्चालक समितिले पत्रकारहरूको बीमाका सम्बन्धमा यस निर्देशिकामा व्यवस्था नभएका विषयमा आवश्यकता अनुसार थप प्रक्रिया निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

श्रमजीवी पत्रकार सम्बन्धी ऐन बमोजिम प्रेस रजिष्टारले उजूरी उपरको कारबाही तथा विवाद समाधान गर्दा अपनाउने कार्यविधि, २०६८

श्रमजीवी पत्रकार सम्बन्धी ऐन, २०५१ को दफा २४ तथा दफा ३४(ख) बमोजिम पर्न आएका उजुरी तथा विवाद समाधान सम्बन्धमा कार्यविधि बनाई लागू गर्न वान्छनीय भएकोले नेपाल सरकारले यो कार्यविधि बनाई लागू गरेको छ ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ** : (१) यो कार्यविधिको नाम 'श्रमजीवी पत्रकार सम्बन्धी ऐन बमोजिम प्रेस रजिष्ट्रारले उजुरी उपरको कारवाही तथा विवाद समाधान गर्दा अपनाउने कार्यविधि, २०६८'रहेको छ ।

(२) यो कार्यविधि तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. **परिभाषा** : विषय र प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा–

(क) "ऐन" भन्नाले श्रमजीवी पत्रकार सम्बन्धी ऐन, २०५१ सम्झनु पर्छ ।

(ख) "नियमावली" भन्नाले श्रमजीवी पत्रकार सम्बन्धी नियमावली,२०५३ सम्झनु पर्दछ ।

परिच्छेद–१

उजुरी सम्बन्धी व्यवस्था

३. **उजुरी निवेदन दिन सक्ने** : (१) ऐनको दफा २४ बमोजिम श्रमजीवी

पत्रकारले पाउनु पर्ने कुनै सुविधा वा रकम सञ्चार प्रतिष्ठानबाट नपाएमा वा व्यवस्थापकले ऐन वा नियमावली बमोजिम कुनै काम नगर्दा कुनै श्रमजीवी पत्रकारलाई मर्का पर्न गएमा त्यस्तो श्रमजीवी पत्रकारले पैतीस दिन भित्र प्रेस रजिष्ट्रारलाई सम्बोधन गरी उजुरी निवेदन दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम उजुरी गर्न चाहने सम्बन्धित श्रमजीवी पत्रकारले आफ्नो उजुरीमा देहायका कुरा खुलाएको हुनु पर्नेछ :–

(क) जुरीकर्ताले नाम, थर, ठेगाना

(ख) उजुरीकर्ता कार्यरत सञ्चार प्रतिष्ठानको नाम र ठेगाना

(ग) कुन, कुन पदमा रही कति/कति अवधि कार्य गरेको हो सोको विवरण तथा सो पदमा रही कार्य गर्दाको तलब स्केल र सेवाका शर्तको विवरण

(घ) कुन सुविधा वा रकम कहिलेदेखि नपाएको हो वा सञ्चार प्रतिष्ठानले के कस्तो काम नगर्दा आफूलाई मर्का पर्न गएको, सो को विवरण

(ङ) आफ्नो दावी जिकिरलाई पुष्ट्याई गर्ने आधार र

(च) अन्य प्रासंगिक कुराहरु

(३) प्रेस रजिष्ट्रारले यस दफा बमोजिमको निवेदन संकलन गरी आफू कहाँ पठाउन आफू अन्तर्गतको कुनै निकाय वा अधिकारीलाई तोक्न सक्नेछ ।

४. **थप प्रमाणहरु पेश गर्न सक्ने** : (१) दफा ३ बमोजिम उजुरी दिइसकेपछि त्यस्तो उजुरी निवेद उपर प्रेस रजिष्ट्रारबाट निर्णय नहुँदै सम्बन्धित श्रमजीवी पत्रकारले सो निर्णयमा सघाउ पुग्ने कुनै थप प्रमाण फेला परेमा निवेदनसाथ संलग्न गरी प्रेस रजिष्ट्रार समक्ष पेश गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम पेश हुन आएको प्रमाण समेतका आधारमा प्रेस रजिष्ट्रारले उजुरी निवेदन उपर निर्णय गर्नु पर्नेछ ।

५. **उजुरी उपरको प्रतिक्रिया तथा कागजात माग गर्ने** : (१) दफा ३ बमोजिम उजुरी निवेदन गर्न आएमा प्रेस रजिष्ट्रारले सात दिन भित्र सो उजुरीकोप्तिलिपि संलग्न गरी सम्बन्धित सञ्चार प्रतिष्ठानको सो उजुरी उपरको प्रतिक्रिया तथा सम्बन्धित कागजात सम्बन्धित सञ्चार प्रतिष्ठानसँग माग गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम उजुरी उपरको प्रतिक्रिया तथा सम्बनिधत

कागजात माग भएमा सञ्चार प्रतिष्ठानले सात दिन भित्र उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम उपलब्ध प्रतिक्रिया तथा कागजातबाट थप केही बुझ्न आवश्यक भएका प्रेस रजिष्ट्रारले सम्बन्धित सञ्चार प्रतिष्ठानको व्यवस्थापकलाई उपस्थित गराई छलफल गर्न सक्नेछ । त्यसरी उपस्थितिको लागि लेखी आएमा समयमै उपस्थित हुन सम्बन्धित प्रतिष्ठानको व्यवस्थापकको कर्तव्य हुनेछ ।

६. **छलफल गराउन सक्ने** : (१) प्रेस रजिष्ट्रारले दफा ३ बमोजिम पर्न आएको उजुरी निवेदनमा उजुरकर्ता श्रमजीवी पत्रकार र व्यवस्थापकबीच छलफल गराउन आवश्यक ठानेमा बढीमा सात दिनको समय तोकी उपस्थितिका लागि दुबै पक्षलाई आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम छलफलका लागि आमन्त्रण गरेमा दुवै पक्षले तोकिएको समयमा उपस्थित हुनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम आमन्त्रण गरिउको समयमा उपस्थित नभए पनि निर्णय गर्न कुनै बाधा पर्ने छैन ।

७. **थप कागजात माग गर्न सकिने** : (१) उजुरी निवेदन सुनुवाइको सिलसिलामा कुनै थप प्रमाण कागजातहरु आवश्यक छ भन्ने लागेमाा प्रेस रजिष्ट्रारले उजुरकर्ता वा सम्बन्धित सञ्चार प्रतिष्ठानलाई त्यस्तो प्रमाण कागजातहरु उपलब्ध गराउन लगाउन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्रेस रजिष्ट्रारबाट माग भएका कागजात उजुरकर्ता वा सम्बन्धित सञ्चार प्रतिष्ठानले पत्र प्राप्त गरेको मितिले सात दिन भित्र प्रेस रजिष्ट्रार समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

८. **उजुरीको निर्णय** : (१) यस परिच्छेद अन्तर्गत पर्न आएको उजुरी निवेदन उपर प्रेस रजिष्ट्रारले निर्णय गर्दा उजुरकर्ताले लिएको जिकिर सम्बन्धमा त्यस्ता जिकिरहरु सदर वा खण्डन के आएका हुन्, कुन आधारमा आएका हुन भन्ने कुराहरु निर्णयमा खुलाउनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निर्णय गर्दा उजुरकर्ताले के कति सुविधा वा रकम सञ्चार प्रतिष्ठानबाट पाउनु पर्ने हो वा होइन, उजुरकर्ताले के कति सुविधा वा रकम सञ्चार प्रतिष्ठानबाट पाउनु पर्ने हो वा होइन, उजुरकर्ताले दावी गरे बमोजिम व्यवस्थापकले ऐन र नियमावली बमोजिमको कुन काम नगरको हो वा होइन, मर्का पर्न गएको हो भने व्यवस्थापकले के गर्नु पर्ने हो सो समेत खुलाई निर्णय गर्नु पर्नेछ ।

(३) यस दफा बमोजिम निर्णय गर्दा व्यवस्थापकलाई ऐनको दफा २४ को उपदफा (३) बमोजिम ३५ दिनभित्र पुनरावेदन अदालतमा पुनरावेदन गर्न पाउने व्यहोरा समेत उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

९. **निर्णय कार्यान्वयनमा सहयोग लिन सक्ने** : ऐनको दफा २४ को उपदफा (३) बमोजिम पुनरावेदन अदालतमा ३५ दिन भित्र पुनरावेदन नपरेमा प्रेस पर रजिष्ट्रारले निर्णय कार्यान्वयन गर्न स्थानीय प्रशासनको सहयोग लिन सक्नेछ ।

परिच्छेद–२

विवाद समाधानसम्बन्धी व्यवस्था

१०. **विवाद समाधानका लागि निवेदन दिन सक्ने** : (१) ऐनको दफा ३४ ख. बमोजिम श्रमजीवी पत्रकार, कर्मचारी वा कामदार र सञ्चार प्रतिष्ठानको व्यवस्थापनबीच सेवा शर्त र सुविधा सम्बन्धी कुनै विषयमा विवाद उठेमा सरोकारवाला कुनै पक्षले विवाद समाधान गरिदिन प्रेस रजिष्ट्रार समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन पर्न आएमा प्रेस रजिष्ट्रारले सरोकारवाला पक्षहरुलाई समय तोकी उपस्थितिका लागि आमन्त्रण गर्न सक्नेछ । त्यसरी आमन्त्रण गरेमा उपस्थित हुनु सम्बन्धित सबै पक्षको कर्तव्य हुनेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम सरोकारवाला पक्ष सबै उपस्थिति भएमा प्रेस रजिष्ट्रारले वार्ता, मेलमिलाप वा मध्यस्थ वा त्यसतै अन्य कुन माध्यम अपनाई विवाद समाधान गर्न उपयुक्त हुन्छ, दुवै पक्षहरुबीच छलफल गराउन पर्नेछ ।

११. **विवाद समाधानका माध्यम र प्रक्रिया निर्धारण** : (१) दफा १० बमोजिम विवाद समाधानका लागि सम्बन्धित सबै पक्ष उपस्थित नभएमा वार्ता मेलमिलाप वा मध्यस्थ वा त्यसतै अन्य कुन माध्यम अपनाउने हो सम्बन्धित सबै पक्षको सहमतिमा हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम विवाद समाधानको माध्यम निश्चित भएपछि सो को प्रक्रिया समेत सम्बन्धित सबै पक्षको सहमतिमा निर्धारण गरिनेछ । त्यस्तो प्रक्रिया लिपिवद्ध गरी सबै पक्षको हस्ताक्षर गराउनु पर्नेछ ।

१२. **विवाद समाधानको निर्णय** : प्रेस रजिष्ट्रारले विवाद समाधानको लागि सम्बन्धित पक्षहरुको निर्णय गराउन सहयोग गर्नेछ । त्यस्तो निर्णय गर्दा निर्णय पुस्तिका खडा गरी सबै पक्षको हस्ताक्षर गराउनु पर्नेछ ।

१३. **निर्णय कार्यान्वयनमा सहयोग** : यस परिच्छेद बमोजिम विवाद समाधान गर्ने निर्णय भएपछि सो को कार्यान्वयनमा प्रेस रजिष्ट्रारले सहयोग गर्नु गराउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद–३

विविध

१४. **सहयोग लिन सक्ने** : यस कार्यविधि बमोजिमको कार्य गर्दा प्रेस रजिष्ट्रारले कुनै पनि सरकारी निर्णय वा कर्मचारकिो सहयोग लिन सक्नेछ । त्यस्तोमा सहयोग गर्नु सम्बन्धित निकाय वा कर्मचारीको कर्तव्य हुनेछ ।

१५. **निर्णय उपलब्ध गराउने** : यस कार्यविधि बमोजिम भएका निर्णयको प्रतिलिपि सम्बन्धित पक्षलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

१६. **नक्कल लिने कार्यविधि** : (१) यस कार्यविधि बमोजिम प्रेस रजिष्ट्रारबाट भएका निर्णय वा सोसँग सम्बन्धित कागजात आवश्यक भएमा सरोकारवालाले प्रेस रजिष्ट्रार समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन दिएमा सरोकारवालालाई प्रचलित कानून बमोजिम दस्तुर लिई नक्कल उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

❀❀❀

प्रेस प्रतिनिधि (प्रमाणपत्र तथा परिचयपत्र वितरण) कार्यविधि, २०७१

प्रस्तावना: छापाखाना र प्रकाशन सम्बन्धी प्रचलित कानूनबमोजिम पत्रकारलाई सूचना विभागबाट प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र, स्वतन्त्र पत्रकारको परिचयपत्र र विदेशी नागरिकलाई प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र जारी गर्दै आइएकोमा सञ्चार गृहका सञ्चालक समितिका अध्यक्ष, प्रकाशक, व्यवस्थापक र प्रबन्ध निर्देशक लगायतका पदाधिकारीहरूलाई समेत परिचयपत्र जारी गर्ने सम्बन्धमा सरलीकृत कार्यविधि निर्धारण गर्न आवश्यक भएकोले नेपाल सरकार, सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालयले **प्रेस प्रतिनिधि (प्रमाणपत्र तथा परिचयपत्र वितरण) कार्यविधि, २०७१** स्वीकृत गरी जारी गरेको छ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :** (१) यस कार्यविधिको नाम "**प्रेस प्रतिनिधि (प्रमाणपत्र तथा परिचयपत्र वितरण) कार्यविधि, २०७१**" रहनेछ।

(२) यो कार्यविधि तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।

२. **परिभाषा र व्याख्या :** (१) विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,-

क) "नियमावली" भन्नाले छापाखाना र प्रकाशन सम्बन्धी नियमावली, २०४९ सम्झनु पर्दछ।,

ख) "विभाग" भन्नाले सूचना विभागलाई जनाउँछ।

३. **श्रमजीवी पत्रकारहरूलाई प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र तथा पत्रकार परिचयपत्र उपलब्ध गराउने सम्बन्धी व्यवस्था :** श्रमजीवी पत्रकारहरूले प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र तथा पत्रकार परिचयपत्र प्राप्त गर्नको लागि देहायबमोजिम कागजात संलग्न राखी निवेदन दिएमा श्रमजीवी पत्रकारहरूलाई प्रेस

प्रतिनिधि प्रमाणपत्र उपलब्ध गराईनेछ,

१. रु. १० को टिकट टाँसी नियमावलीको अनुसूची-१० बमोजिमको फाराममा निवेदन,

२. हालसालै खिचेको पासपोर्ट साइजको चार प्रति फोटो,

३. नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि,

४. एसएलसी वा सो सरहको शैक्षिक योग्यताको लब्धाङ्कपत्र तथा चारित्रिक प्रमाणपत्रहरूका प्रतिलिपिहरू,

५. सञ्चारगृहले दिएको नियुक्तिपत्र (विभागबाट तोकिएको ढाँचा)को प्रतिलिपि, जसमा,

   क) स्थायी/अस्थायी/करार खुलेको हुनुपर्दछ, स्थायी नियुक्तिपत्रमा छ महिनाको परीक्षणकाल र अस्थायी नियुक्ति वा करार भए अवधि खुलेको हुनुपर्नेछ,

   ख) तोकिएको न्युनतम पारिश्रमिक खुलेको हुनुपर्नेछ,

   तर पहिले नै स्थायी नियुक्तिपत्र पाएको कारण नियुक्तिपत्रमा पारिश्रमिक नखुलेको वा हालको न्यूनतम पारिश्रमिक अनुसार नपुग देखिनेको हकमा सिफारिसपत्रमा न्युनतम पारिश्रमिक खुलाएको हुनुपर्ने,

   ग) अवधि र न्युनतम पारिश्रमिक खुलेको करार नियुक्ति वा करार सम्झौतापत्रको प्रतिलिपि,

   घ) स्ट्रिञ्जरको नियुक्ति भए प्रतिसमाचार न्युनतम पारिश्रमिक खुलेको नियुक्तिपत्रको

   प्रतिलिपि,

६. प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र उपलब्ध गराई दिन विभागमा गरिएको नियमावलीको अनुसूची ९ बमोजिम सिफारिसपत्र,

७. ब्रोडसीट दैनिकबाहेक अन्य पत्रपत्रिकाको हकमा हालै प्रकाशित अङ्कको एक प्रति

८. सञ्चारमाध्यमहरूले आफ्नो सञ्चार गृहको स्वीकृत दरबन्दी अनुसार श्रमजीवी पत्रकार तथा कर्मचारीहरूको तहगत विवरण समेत खुलाई पठाएको पत्रमा निवेदकको नाम उल्लेख भएको हुनु पर्नेछ ।

९. नियमावलीमा व्यवस्था भए बमोजिम दस्तुर रु. ३००/– बुझाउनु पर्नेछ ।

४. **सम्पादकको हैसियतमा प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र जारी सम्बन्धी व्यवस्था :** सम्पादकको हैसियतमा प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र जारी सम्बन्धी व्यवस्था देहाय बमोजिम हुनेछ ।

१. सम्पादकको हैसियतमा प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र प्राप्त गर्नको लागि शैक्षिक योग्यता नियमावलीमा उल्लेख भएबमोजिम हुनेछ ।

२. अनलाइनबाट सम्पादकको हैसियतमा प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र प्राप्त गर्नको लागि अनलाइन सञ्चालकले सम्पादक तोकेको निर्णयको प्रतिलिपि र सो सम्पादकको नाम जुनसुकै बखत देखिने गरी अनलाइन प्रकाशनमा नियमित प्रसारण प्रर्दशन भएको हुनु पर्नेछ ।

३. एकै व्यक्ति प्रकाशक र सम्पादक रहेको अवस्थामा समेत व्यवस्थापकको हैसियतमा सम्पादकलाई नियुक्ति गरेको पत्र पेश गर्नु पर्नेछ ।

४. पत्रिका दर्ता प्रमाणपत्रमा सम्पादकको नाम उल्लेख भएको र सोही बमोजिम पत्रिका प्रकाशित भइरहेको हुनुपर्नेछ ।

५. ब्रोडसीट दैनिक बाहेक अन्य पत्रपत्रिकाको हकमा हालै प्रकाशित भएको पत्रिकाको एक अंक सक्कल प्रति,

६. अन्य कागजात र व्यवस्था बुँदा नं. ३ बमोजिम हुनेछ ।

५. **प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र नवीकरण सम्बन्धी व्यवस्था :** प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्रको म्याद समाप्त भएको श्रमजीवी पत्रकारबाट प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र नवीकरण गर्न देहायबमोजिम कागजातसाथ निवेदन प्राप्त भएमा नवीकरण गरी दिनुपर्नेछ ।

१. रु. १० को टिकट टाँसी तोकिएको ढाँचाको निवेदन,

२. सञ्चारगृहले दिएको बुँदा ३.५ बमोजिमको नियुक्तिपत्र,

३. प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र नवीकरण गरीदिन सूचना विभागमा गरिएको सिफारिसपत्र,

४. ब्रोडसीट दैनिक बाहेक अन्य पत्रपत्रिकाको हकमा हालै प्रकाशित अंक सक्कल प्रति,

५. नियमावलीमा व्यवस्था भए बमोजिम दस्तुर बुझाउनु पर्नेछ ।

६. **संस्था परिवर्तन सम्बन्धी व्यवस्था :** संस्था परिवर्तन गर्न इच्छुक श्रमजीवी पत्रकार देहायबमोजिम कागजातसहित निवेदन दिएमा संस्था परिवर्तन गरिदिनु पर्नेछ ।

१. रु. १०। को टिकट टाँस गरी संस्था परिवर्तन गर्न दिएको निवेदन,

२. सञ्चारगृहले दिएको बुँदा ३.५ बमोजिमको नियुक्तिपत्र,

३. संस्था परिवर्तन गरीदिन सञ्चारगृहले दिएको सिफारिसपत्र,

४. ब्रोडसीट दैनिकबाहेक अन्य पत्रपत्रिकाको हकमा हालै प्रकाशित पत्रिकाको एक अंक सक्कलप्रति,

५. संस्था परिवर्तन गर्न रु. १००/– दस्तुर बुझाउनु पर्नेछ ।

७. **म्याद समाप्त भएको प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र सम्बन्धी व्यवस्था** : म्याद समाप्त भएको चार महिना पाँच दिन पछिको असार मसान्तसम्ममा नवीकरण हुन नसकेको प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र स्वतः खारेज हुनेछ । त्यस्ता श्रमजीवी पत्रकारहरूले देहायका कागजात सहित निवेदन दिएमा साविकको प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र नं. समेत उल्लेख गरी नयाँ प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र उपलब्ध गराईनेछ ।

१. रु. १० को टिकट टाँसी नियमावलीको अनुसूची फारम १० बमोजिमको फाराममा निवेदन,

२. हालै खिचेको पासपोर्ट साइजको चार प्रति फोटो,

३. सञ्चारगृहले दिएको बुँदा ३.५ बमोजिमको नियुक्तिपत्र,

४. प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र उपलब्ध गराईदिन सञ्चारगृहले सूचना विभागमा गरिदिएको सिफारिसपत्र,

५. ब्रोडसीट दैनिकबाहेक अन्य पत्रपत्रिकाको हालै प्रकाशित पत्रिकाको अंक एक सक्कल प्रति,

६. प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र दस्तुर रु. ३००/– लाग्नेछ

८. **स्वतन्त्र पत्रकारको परिचयपत्र सम्बन्धी व्यवस्था** : स्वतन्त्र पत्रकारको परिचयपत्र प्राप्त गर्नको लागि देहायको व्यहोरा खुलाई निम्न कागजात सहित निवेदन दिनु पर्नेछ ।

१. रु. १० को टिकट टाँसी तोकिएको अनुसूची फारममा निवेदन र व्यक्तिगत विवरण,

२. हालै खिचेको पासपोर्ट साइजको फोटो तीन प्रति,

३. नेपाली नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि,

४. एसएलसीदेखि स्नातकतहसम्मको शैक्षिक योग्यताको लब्धाङ्कपत्र तथा चारित्रिक प्रमाणपत्रहरूका प्रतिलिपि,

५. पत्रकारिता पेशामा आफू आबद्ध रहेको भए मिडियाको नाम, कार्यरत

रहँदाको पद, सम्पादन गरेको काम र अवधि खुलेको विवरण ,

६. पत्रकारिता पेशा अपनाई आफूले राष्ट्र, समाज र पत्रकारिता जगतमा पुऱ्याएको योगदान बारे ३०० (तीनसय) शब्दमा नघटाई लेखिएको मौलिक लेख,

७. पत्रकारिता विषय लिई स्नातक उत्तीर्ण गरेको भए दस वर्ष र पत्रकारिता विषय बाहेक अन्य विषय लिई स्नातक उत्तीर्ण गरेको भए पन्ध्र वर्षसम्म पत्रपत्रिकामा वाइलाइन समाचार प्रकाशन, सम्पादन वा स्तम्भ लेखनको काम गरेकोमा प्रत्येक वर्षको पत्रिकामा प्रकाशित छ वटा प्रकाशनको सक्कल प्रति वा आफूले सम्पादन गरेको पत्रिकाको प्रत्येक वर्षको छ अङ्क सक्कलप्रति,

८. निवेदकले समाचार संकलन सम्पादनको काम गरी टेलिभिजन च्यानल, एफएम रेडियोमा प्रसारण भइसकेको भन्ने सम्बन्धित सञ्चारगृहले अवधि उल्लेख गरी गरेको सिफारिस पत्र र प्रसारण भएको कम्तिमा बाह्रवटा फुटेज, क्लिप्स आदि वा अनलाइनमा प्रकाशित भइसकेका समाचारहरू,

९. विभागबाट प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र प्राप्त गरेको भए सोको सुरुदेखिको प्रतिलिपि,

१०. नियमावलीमा व्यवस्था भए बमोजिम दस्तुर रु. ६००/– लाग्नेछ ।

९. **स्वतन्त्र पत्रकारको परिचयपत्र नवीकरण सम्बन्धी व्यवस्था:** स्वतन्त्र पत्रकारको परिचयपत्र नवीकरण गर्दा परिचयपत्र प्राप्त पत्रकारले रु. १० को टिकट टाँसी तोकिएको अनुसूची फारममा निवेदन तथा गत एक वर्षभित्र आफूले पत्रकारिताको पेशा अपनाई राष्ट्र, समाज र पत्रकारिता जगतमा पुऱ्याएको योगदान उल्लेख गरेको कामको विवरण र प्रकाशित / प्रसारित समाचार, स्तम्भ लेखन आदि संलग्न गरी निवेदन दिनु पर्नेछ । यसका लागि नियमावलीमा तोकिएबमोजिम दस्तुर लाग्नेछ ।

१०. **सम्मानार्थ पत्रकार परिचयपत्र तथा वरिष्ठ पत्रकारको परिचयपत्र प्रदान गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था :** सम्मानार्थ पत्रकार परिचयपत्र तथा वरिष्ठ पत्रकारको परिचयपत्र प्रदान गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था देहायबमोजिम हुनेछ ।

(क) सम्मानार्थ पत्रकार परिचयपत्र प्रदान गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था : पचहत्तर वर्ष उमेर पूरा भएका, अदालतबाट फौज्दारी अभियोगमा कसुरदार नठरिएका, नेपाली नागरिकले देहायका कागजात संलग्न गरी निवेदन दिएमा अनुसूची १ बमोजिमको ढाँचामा सम्मानार्थ पत्रकारको परिचय दिन सकिनेछ,

१. सम्मानार्थ पत्रकार परिचयपत्र प्राप्त गर्न निवेदकले पत्रकारिताको पेशा अपनाई राष्ट्र, समाज र पत्रकारिता जगतमा आफूले पुऱ्याएको योगदान उल्लेख गरी रु. १० को टिकट टाँसी दिएको निबेदन,

२. हालै खिचेको पासपोर्ट साइजको फोटो दुई प्रति,

३. नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रका प्रतिलिपि,

४. सूचना विभागबाट जारी गरिएको प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र नवीकरण भएको तीस वर्ष पूरा भएको प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र वा सूचना विभागबाट प्राप्त गरेका पछिल्लो पटकको प्रेस प्रेतिनिधि प्रमाणपत्र,

५. तीस वर्षभन्दा बढी निरन्तर पत्रकारिता जगतमा संलग्न रही पत्रकारिताको पेशा अपनाई राष्ट्र, समाज र पत्रकारिता जगतमा योगदान पुऱ्याएको भनी नेपाल पत्रकार महासंघ केन्द्रीय समितिबाट गरिएको सिफारिस पत्र ।

(ख) **वरिष्ठ पत्रकारको परिचयपत्र प्रदान गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था** : सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालयबाट 'वरिष्ठ पत्रकारहरूलाई सम्मान गर्न एक वरिष्ठ पत्रकार सम्मान अक्षयकोष स्थापना र सञ्चालन मापदण्ड, २०६६' बमोजिम वरिष्ठ पत्रकार सम्मान पत्र प्राप्त गर्ने वरिष्ठ पत्रकारहरूलाई सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालयबाट प्रदान गरिएको वरिष्ठ पत्रकार सम्मानपत्रको आधारमा वरिष्ठ पत्रकार परिचयपत्र जारी गरिनेछ । अन्य व्यवस्था देहायबमोजिम हुनेछ ।

१. सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालयबाट प्रदान गरिएको वरिष्ठ पत्रकार सम्मानपत्रको प्रतिलिपि पेश गर्नु पर्नेछ ।

२. प्रत्येक वर्ष नवीकरण गर्नु पर्नेछ ।

३. प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र प्राप्त गर्न र नवीकरण गर्न लाग्ने सरह दस्तुर लाग्नेछ ।

(ग) **वरिष्ठ र सम्मानार्थ पत्रकार परिचय पत्रका प्रति विभागमा रहने** : दफा १० (क) र (ख) बमोजिम प्रदान गरिएको वरिष्ठ र सम्मानार्थ पत्रकार परिचयपत्रको एक प्रति विभागमा रहनेछ ।

११. **सम्मानार्थ पत्रकार परिचयपत्र प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र नवीकरण** : सम्मानार्थ पत्रकार परिचयपत्र प्राप्त गर्न कुनै दस्तुर लाग्ने छैन र नवीकरण गराउनु पर्ने छैन ।

१२. **मृत्युको जानकारी दिनुपर्ने** : सम्मानार्थ पत्रकार परिचयपत्र प्राप्त व्यक्तिको

मृत्यु भएमा सोको ३५ दिनभित्र निजको परिवारले विभागमा जानकारी दिनुपर्नेछ । सम्मानार्थ पत्रकार परिचयपत्र प्राप्त व्यक्तिको मृत्युपछि निजको नामामा जारी भएको परिचयपत्र स्वतः खारेज हुनेछ ।

१३. **विट उल्लेख गरी प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र र परिचयपत्र दिने व्यवस्था :** पत्रकारिता क्षेत्रमा क्षेत्रगत विषयको विशेषज्ञता प्राप्त श्रमजीवी पत्रकारहरूलाई सम्बन्धित सञ्चार माध्यमहरूबाट प्रदान गरिने नियुक्तिपत्रमा विट पत्रकार भनी उल्लेख भई आएमा निजलाई प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र प्रदान गर्दा प्रेस प्रतिनिधि (विट) उल्लेख गरी प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र र पत्रकार परिचयपत्र उपलब्ध गराईनेछ । जस्तै : प्रेस प्रतिनिधि (फोटो पत्रकार)

१४. **रेडियो, एफएम, टेलिभिजनहरूमा कार्यरत समाचार प्रमुखलाई समाचार प्रमुखको हैसियतमा प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र दिने व्यवस्था :**

१. रेडियो, एफएम, टेलिभिजनहरूमा कार्यरत एक जना समाचार प्रमुखलाई सोही हैसियतमा नियुक्तिपत्र दिई सोहीबमोजिम समाचार प्रमुख उल्लेख गरी प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र दिन सिफारिस भई आएमा समाचार प्रमुखलाई निजको प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्रमा समाचार प्रमुख कायम गरी सोहीबमोजिम पत्रकार परिचयपत्रमा समेत समाचार प्रमुख उल्लेख गरी पत्रकार परिचयपत्र उपलब्ध गराईनेछ ।

२. अन्य व्यवस्था प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र लिनको लागि आवश्यक पर्ने व्यवस्था बमोजिम हुनेछ ।

१५. **विदेशी नागरिकहरूलाई प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र दिने व्यवस्था :** नेपालमा बसी पत्रकारिता गर्ने विदेशी नागरिकहरूलाई देहायका कागजातहरूको आधारमा बढीमा चार महिनाका लागि प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र तथा परिचयपत्र उपलब्ध गराईनेछ,

१. रु. १०।- को टिकट टाँस भएको निवेदन,

२. हालै खिचेको चार प्रति पासपोर्ट साईजको फोटो,

३. व्यक्तिगत विवरण देखिने गरी भरिएको अनुसूची फाराम,

४. हालसम्मको म्याद भएको भिषासहितको पासपोर्टको प्रतिलिपि,

५. सञ्चारगृहले प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र उपलब्ध गराईदिन विभागमा गरिएको सिफारिसपत्र,

६. सम्बन्धित सञ्चारगृहले प्रदान गरेको पत्रकार परिचयपत्र वा

अन्तर्राष्ट्रिय पत्रकार परिचयपत्रको प्रतिलिपि,

७. सम्बन्धित राजदुतावास/कन्सुलरको कार्यालय / परराष्ट्र मन्त्रालयको सिफारिसपत्र,

८. नियुक्ति वा करारपत्रको प्रतिलिपि,

९. पत्रकारिता क्षेत्रको अनुभव (अन्य भाषामा भए अंग्रेजी वा नेपाली भाषामा अनुवाद भएको हुनुपर्ने),

क) पत्रिकामा प्रकाशित लेख/समाचार (सक्कल प्रतिसमेत),

ख) टेलिभिजन वा रेडियोको भए प्रसारित सामग्रीको अभिलेख,

ग) अनलाइन भए प्रकाशित सामग्रीको प्रति ।

१०. निवेदकको परिवारलाई नेपालको गैरपर्यटक भिषा सिफारिस आवश्यक परेमा विवाहदर्ता प्रमाणपत्र, जन्मदर्ताको प्रमाणपत्र वा दुतावासको सिफारिस र प्रतिव्यक्ति एक / एक प्रति फोटो ।

११. प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र दिने निर्णय पश्चात नियमावलीमा व्यवस्था भएबमोजिम स्थायी प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्रको लागि रु. १५००। (रुपैया एकहजार पाँचसय) र अस्थायी प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्रको लागि रु. ९००। (रुपैया नौसय) दस्तुर बुझाउनु पर्नेछ ।

१६. **गैरपर्यटक भिषा सिफारिस सम्बन्धी व्यवस्था** : विदेशी नागरिकलाई देहायबमोजिम गैर पर्यटक भिषा सिफारिस गरिनेछ ।

१. विदेशी नागरिकलाई विभागबाट जारी गरिने प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र उपलब्ध गराएपछि निजबाट गैरपर्यटक भिषाको माग भएमा बढीमा चार महिनाको भिषाको लागि सिफारिस गरिनेछ ।

२. प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्रको बहाल अवधिभित्र पूनः भिषाको माग गरेमा निजले नेपालमा रही पत्रकारितासँग सम्बन्धित काम गरेको चौमासिक प्रगति विवरण लिई सोसमेतका आधारमा गैरपर्यटक भिषा सिफारिस गर्न सकिने छ ।

३. प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र प्राप्त विदेशी नागरिकका आठ वर्ष नाघेका इच्छुक परिवारका सदस्यहरूलाई सिफारिस दस्तुर प्रतिव्यक्ति रु. ५००। लाग्नेछ ।

१७. **विदेशी नागरिकको प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र नवीकरण सम्बन्धी व्यवस्था:** देहायको कागजातहरूको आधारमा नेपालमा रही पत्रकारिता गर्ने विदेशी नागरिकको प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र नवीकरण गरिनेछ,

१. रु. १० को टिकट टाँस भएको निवेदन,

२. हालसम्मको म्याद भएको भिषासहितको पासपोर्टको प्रतिलिपि,

३. सम्बन्धित सञ्चारगृहले प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र नविकरण गराईदिन सूचना विभागमा गरेको सिफारिस,

४. सम्बन्धित सञ्चारगृहले प्रदान गरेको पत्रकार परिचयपत्र वा अन्तर्राष्ट्रिय पत्रकार परिचयपत्रको प्रतिलिपि,

५. नियुक्तिपत्र वा सेवा करार सम्झौताको प्रतिलिपि,

६. यसअघि नेपालमा रही गरेको पत्रकारितासँग सम्वन्धित कामको प्रगति विवरण। (अन्य भाषामा भए अंग्रेजी वा नेपाली भाषामा अनुवाद भएको हुनुपर्ने)

क) पत्रिकामा प्रकाशित लेख /समाचार (सक्कल प्रतिसमेत),

ख) टेलिभिजन वा रेडियोको भए प्रसारित सामग्रीको अभिलेख,

ग) अनलाइन भए प्रकाशित सामग्रीको प्रति।

१८. **टेलिभिजन तथा एफएम रेडियोहरूका पदाधिकारीहरूलाई पदको हैसियतमा परिचयपत्र उपलब्ध गराइने** : सञ्चालनमा रहेको टेलिभिजन तथा एफएम रेडियोहरूका देहायका पदाधिकारीहरूलाई संलग्न मिडियामा कार्यरत पदको हैसियतमा परिचयपत्र उपलब्ध गराइनेछ :-

क) सञ्चालक समितिको अध्यक्षलाई परिचयपत्र दिने सम्बन्धी व्यवस्था : सञ्चालक समितिको अध्यक्षको हैसियतमा परिचयपत्र लिन देहायबमोजिम कागजात पेश गरेपछि निजलाई अध्यक्षको हैसियतमा परिचयपत्र उपलब्ध गराईनेछ :-

१. रु १० को टिकट टाँस गरी अनुसूची ३ बमोजिम दिएको निवेदन र व्यक्तिगत विवरण देखिने नियमावलीको अनुसूची-९,

२. हालै खिचेको पासपोर्ट साइजको दुई प्रति फोटो,

३. निज अध्यक्ष पदमा रहेको प्रमाणको प्रतिलिपि,

४. नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि,

५. सञ्चार गृहले परिचयपत्र उपलब्ध गराईदिन सूचना विभागमा गरिएको सिफारिस।

ख) प्रबन्ध निर्देशक वा व्यवस्थापकमध्ये एकजनालाई परिचयपत्र दिने सम्बन्धी व्यवस्थाः सञ्चालनमा रहेको टेलिभिजन तथा एफएम रेडियोहरूबाट नियुक्तिपत्र प्राप्त प्रबन्ध निर्देशक वा व्यवस्थापकको

हैसियतमा परिचयपत्र प्राप्त गर्न देहायबमोजिम कागजात पेश गर्नु पर्ने छ ।

१. रु. १० को टिकट टाँस गरी अनुसूची ३ बमोजिम दिएको निवेदन र व्यक्तिगत विवरण देखिने नियमावलीको अनुसूची फाराम ९,

२. हालै खिचेको पासपोर्ट साइजको दुई प्रति फोटो,

३. प्रबन्ध निर्देशक, वा व्यवस्थापक पदमा टेलिभिजन तथा एफएम रेडियोहरूबाट प्राप्त नियुक्ति पत्रको प्रतिलिपि,

४. नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि,

५. टेलिभिजन वा रेडियोले परिचयपत्र उपलब्ध गराईदिन विभागमा गरिएको सिफारिस ।

१९. **छापामाध्यमको पदाधिकारीहरूलाई परिचयपत्र दिने सम्बन्धी व्यवस्था :** स्थायी दर्ता भई नियमित रुपमा सञ्चालनमा रहेको छापामाध्यमका देहायका पदाधिकारीहरूलाई निजहरू संलग्न मिडियामा कार्यरत पदको हैसियतमा परिचयपत्र उपलब्ध गराईनेछ :-

क) सञ्चालक समिति वा बोर्डको अध्यक्षलाई परिचयपत्र दिने सम्बन्धी व्यवस्था : नियमित प्रकाशनमा रहेको पत्रिकाका सञ्चालक समिति वा बोर्डको अध्यक्षबाट देहायबमोजिमको कागजातसहित निवेदन पेश हुन आएमा अध्यक्षको हैसियतमा परिचयपत्र उपलब्ध गराईनेछ ।

१. रु. १० को टिकट टाँस गरी अनुसूची ३ बमोजिम दिएको निवेदन र व्यक्तिगत विवरण देखिने नियमावलीको अनुसूची फारम ९,

२. हालै खिचेको पासपोर्ट साइजको दुई प्रति फोटो,

३. अध्यक्ष पदमा रहेको प्रमाणको प्रतिलिपि,

४. नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि,

५. सञ्चारगृहले परिचयपत्र उपलब्ध गराईदिन सूचना विभागमा गरेको सिफारिस ।

ख) प्रकाशक एकजनालाई परिचयपत्र दिने सम्बन्धी व्यवस्था : नियमित प्रकाशनमा रहेको पत्रिकाको स्थायी दर्ता प्रमाणपत्रमा उल्लेखित प्रकाशक एकजनाले प्रकाशकको हैसियतमा परिचयपत्र लिन चाहेमा देहायबमोजिम कागजात पेश गर्नुपर्ने छ ।

१. रु. १० को टिकट टाँस गरी अनुसूची ३ बमोजिम दिएको निवेदन

र व्यक्तिगत विवरण देखिने नियमावलीको अनुसूची फारम ९,

२. हालै खिचेको पासपोर्ट साइजको दुईप्रति फोटो,

३. प्रकाशकमा निजको नाम उल्लेख भएको, नियमित प्रकाशनमा रहेको पत्रिकाको स्थायी दर्ता वा दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि,

४. नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि,

५. पत्रिकाबाट परिचयपत्र उपलब्ध गराईदिन विभागमा गरिएको सिफारिस ।

२०. **परिचयपत्रको ढाँचा : अध्यक्ष, प्रबन्ध निर्देशक वा व्यवस्थापक, प्रकाशक आदिलाई प्रदान गरिने** परिचयपत्रको ढाँचा अनुसूची २ बमोजिम हुनेछ ।

२१. **समकक्षता निर्धारणको प्रमाण पेस गर्नु पर्ने** : विदेशी मुलुकबाट प्राप्त गरेको शैक्षिक योग्यताको समकक्षता निर्धारण वा समकक्षता देखिने प्रमाणको प्रतिलिपि पेस गर्नु पर्नेछ ।

२२. **पदको हैसियतमा परिचयपत्र प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर** : सञ्चार माध्यमको पदको हैसियतमा परिचयपत्र प्राप्त गर्न इच्छुक देहायका पदाधिकारीहरूलाई देहायबमोजिम दस्तुर लाग्नेछ :-

१. अध्यक्षको परिचयपत्रको लागि रु १०००। (अक्षेरुपी एकहजार),

२. प्रकाशकको परिचयपत्रको लागि रु १०००। (अक्षेरुपी एकहजार),

३. प्रबन्ध निर्देशक वा व्यवस्थापकको परिचयपत्रको लागि रु ९००। (अक्षेरुपी नौसय) ।

२३. **नेपाल पत्रकार महासंघका पदाधिकारीहरूलाई परिचयपत्र उपलब्ध गराईने** : नेपाल पत्रकार महासंघ, केन्द्रीय समितिका पदाधिकारी तथा सदस्यहरूलाई नेपाल पत्रकार महासंघ, केन्द्रीय समितिको सिफारिसमा महासंघकै कार्यालय र पदको हैसियतमा परिचयपत्र उपलब्ध गराइनेछ ।

२४. **परिचयपत्रका म्याद बाँकी हुँदै पदको हैसियत समाप्त भएमा वा पद छोडेमा परिचयपत्र फिर्ता गर्नुपर्ने** : परिचयपत्र प्राप्त गरेको पदाधिकारीले कुनै कारणले पेशा छोडेमा वा सञ्चालकबाट अलग भएमा म्याद बाँकी रहेको निजको परिचयपत्र सूचना विभागमा फिर्ता गरेपछि मात्र सो स्थानमा अर्को व्यक्तिलाई परिचयपत्र प्रदान गरिनेछ । त्यस्तो परिचयपत्र फिर्ता गर्ने गराउने दायित्व सम्बन्धित सञ्चारगृह / नेपाल पत्रकार महासंघको हुनेछ ।

२५. **परिचयपत्रको अवधि र नवीकरण सम्बन्धी व्यवस्था** : पदको हैसियतमा उपलब्ध गराइने परिचयपत्र चालु आ.व.अन्तसम्मको लागि जारी गरिनेछ, नवीकरण हुने छैन । प्रत्येक वर्ष जारी गरिनेछ ।

२६. **एक भन्दा बढी किसिमका पत्रकार परिचयपत्र एकै पटक जारी नगरिने**: सामान्यतया कुनै पनि व्यक्तिलाई एक भन्दा बढी किसिमका पत्रकार परिचयपत्र वा परिचयपत्र एकै पटक जारी गरिने छैन ।

२७. **निवेदक स्वयं उपस्थित हुनु पर्ने** : देहायका कार्यको लागि प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र तथा परिचयपत्र प्राप्तगर्न निवेदक स्वयं उपस्थित हुनु पर्नेछ :-

१. प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र तथा परिचयपत्र जारी गर्दा र नवीकरण गर्दा स्वयं उपस्थित भई निवेदन दिनुपर्नेछ ।

२. वाहकले पत्रकार परिचयपत्र वा परिचयपत्रको वाहकको हस्ताक्षर महलमा हस्ताक्षर गरेपछि मात्र प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र तथा परिचयपत्र जारी वा नवीकरण गरिनेछ ।

३. पत्रकार परिचयपत्र वा परिचयपत्र प्राप्त गर्ने व्यक्ति स्वयंले विभागबाट बुझी लिनुपर्नेछ ।

२८. **पत्रकार परिचयपत्रवाहकलाई मात्र प्रवेश दिने व्यवस्था** : अतिविशिष्ट महानुभावहरूको कार्यालय, सिंहदरबार परिसर प्रवेश र अतिविशिष्ट महानुभावहरूबाट हुने औपचारिक प्रेस सम्मेलनमा सूचना विभागबाट जारी गरिएको पत्रकार परिचयपत्र वाहकलाई मात्र प्रवेश दिने व्यवस्था गर्न सकिनेछ ।

२९. **प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र, पत्रकार परिचयपत्रको प्रतिलिपि उपलब्ध गराउने व्यवस्थाः** प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र, पत्रकार परिचयपत्र प्रतिलिपि उपलब्ध गराईपाउन देहायबमोजिम कागजात संलग्न गरी निवेदन पेस हुन आएमा सोको जाँचबुझ तथा अध्ययन गरी निवेदन परेको भोलीपल्ट माग बमोजिम प्रतिलिपि उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।

(क) **पत्रकार परिचयपत्र वा परिचयपत्रको प्रतिलिपि दिने व्यवस्था** : पत्रकार परिचयपत्र हराएको वा अक्षर स्पष्ट नबुझिने भएको कारणले प्रतिलिपि प्राप्त गर्न देहायबमोजिम कागजात पेश भएमा सोको भोलिपल्ट पत्रकार परिचयपत्रको प्रतिलिपि उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।

१. रु. १० को टिकट टाँस गरी दिएको निवेदन,

२. पत्रकार परिचयपत्रको प्रतिलिपि लिनुपर्ने कारण खोली आफू कार्यरत/सम्बद्ध सञ्चार गृह/कम्पनी/संस्थाबाट प्रतिलिपि

उपलब्ध गराईदिन सूचना विभागलाई गरिएको सिफारिसपत्र,

३. प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणत्रको सक्कल प्रति,

४. पत्रकार परिचयपत्रको प्रतिलिपि लिन इच्छुक श्रमजीवी पत्रकारले दस्तुर रु. ५०/– बुझाउनु पर्नेछ ।

(ख) **प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि दिने :** प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र हराएको वा अक्षर स्पष्ट नबुझिने भएको वा अन्य कारणले प्रतिलिपि प्राप्त गर्न देहायबमोजिम कागजात पेश भएमा सोको भोलिपल्ट प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।

१. रु. १० को टिकट टाँस गरी दिएको निवेदन,

२. प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि लिनु पर्ने कारण खोली आफू कार्यरत/सम्बद्ध सञ्चारगृह/कम्पनी/संस्थाबाट सूचना विभागलाई प्रतिलिपि उपलब्ध गराईदिन गरिएको सिफारिस पत्र,

३. पत्रकार परिचयपत्रको सक्कल प्रति,

४. प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र प्रतिलिपि लिन इच्छुक श्रमजीवी पत्रकारले दस्तुर रु. २००/– बुझाउनु पर्नेछ ।

३०. **अनुभव प्रमाणित गर्ने सम्बन्धमा** : छापाखाना र प्रकाशन सम्बन्धी नियमावली, २०५१ को नियम १५ मा उल्लेख भएको सम्पादक, प्रेस प्रतिनिधि, अस्थायी प्रेस प्रतिनिधि तथा स्वतन्त्र पत्रकारको योग्यतामा आवश्यक पर्ने अनुभव प्रमाणित तथा अनुभव प्रमाणित गरी प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र प्रदान गर्ने सम्बन्धमा देहायबमोजिम गरिनेछ ।

(क) **सम्पादक हुनको लागि अनुभव प्रमाणित गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था :** स्नातक वा सो सरह तहको योग्यता आवश्यक पर्नेमा सो योग्यता नभई, प्रवेशिका परीक्षा उत्तीर्णको हकमा नियमितरुपमा प्रकाशित हुने कुनै समाचारप्रधान दैनिक, अर्धसाप्ताहिक, साप्ताहिक वा पाक्षिक पत्रपत्रिका वा समाचार समितिमा समाचार संकलन तथा सम्पादन सम्बन्धमा कम्तिमा १० वर्ष काम गरेको भन्ने व्यवस्था कार्यान्वयनको लागि देहायबमोजिम कागजातहरू संलग्न गरी निवेदन प्राप्त भएमा सोको आधारमा प्रेस रजिष्ट्रारले अध्ययन तथा जाँचबुझ गरी सातदिनभित्र अनुभव प्रमाणित गरी दिन सक्नेछ ।

१. दश वर्षसम्म समाचारप्रधान दैनिक, अर्धसाप्ताहिक, साप्ताहिक वा पाक्षिक पत्रपत्रिका, समाचार समितिमा प्रतिवर्ष कम्तिमा तीनवटा समाचार संकलन तथा सम्पादन, बाइलाइन समाचार प्रकाशन गरेको सक्कल प्रकाशनहरू, वा

२. निवेदकले संकलन तथा सम्पादन गरी टेलिभिजन च्यानल, एफएम रेडियोमा समाचार प्रसारण भइसकेको भए सम्बन्धित निकाय अवधि उल्लेख गरी गरेको सिफारिसपत्र र प्रसारण भएको कम्तिमा छवटा फुटेज, क्लिप्स आदि वा अनलाइनमा प्रकाशित भइसकेका प्रतिवर्ष कम्तिमा तीनवटा समाचारहरू ।

(ख) **पत्रकारिता क्षेत्रको अनुभवको आधारमा प्रेस प्रतिनिधि वा अस्थायी प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र जारी गर्न सम्बन्धी व्यवस्था :** प्रवेशिका वा सो सरहको परीक्षा उत्तीर्ण नगरेका व्यक्तिको हकमा प्रेस प्रतिनिधि वा अस्थायी प्रेस प्रतिनिधि हुनको लागि समाचार संकलन वा रिपोर्टिङ सम्बन्धमा कम्तिमा पाँच वर्ष काम गरेको भनी देहायबमोजिम कागजातहरू संलग्न गरी निवेदन प्राप्त भएमा सोको अध्ययन तथा जाँचबुझ गरी सातदिनभित्र प्रेस प्रतिनिधि वा अस्थायी प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र जारी गर्न सकिनेछ :-

१. पाँच वर्षसम्म समाचारप्रधान दैनिक, अर्धसाप्ताहिक, साप्ताहिक वा पाक्षिक पत्रपत्रिका, समाचार समितिमा प्रतिवर्षको कम्तिमा तीनवटा समाचार संकलन तथा रिपोर्टिङ, वाइलाइन समाचार प्रकाशन, गरेको सक्कल प्रकाशनहरू,

२. निवेदकले संकलन तथा सम्पादन गरी टेलिभिजन च्यानल, एफएम रेडियोमा समाचार प्रसारण भइसकेको भन्ने सम्बन्धित निकायको सिफारिसपत्र र प्रसारण भएको तीनवटा फुटेज, क्लिप्स आदि र अनलाइनमा प्रकाशित भइसकेका समाचारहरू ।

(ग) सक्कल प्रकाशनको छायाँप्रति मात्र उपलब्ध भएको अवस्थामा प्रेस काउन्सिल नेपालबाट प्रमाणित गराई वा सो प्रकाशन कुन पत्रिकाको कुन अंक र मितिमा प्रकाशन भएको हो सम्बन्धित सञ्चारगृहको प्रमाणित सिफारिस ।

घ) अनुभव प्रमाणित गर्न दस्तुर लाग्ने : पत्रकारिता सम्बन्धी कुनै

प्रकारको अनुभव प्रमाणित गरी लिनको लागि इच्छुक श्रमजीवी पत्रकारले दस्तुर रु. १००/– बुझाउनु पर्नेछ।

३१. **परिचय पत्र/प्रतिलिपि/अनुभव प्रमाणित पाउान गरिने निवेदन दिनु पर्नेः** परिचय पत्र/प्रतिलिपि/अनुभव प्रमाणित गरि पाउँन गरिने निवेदनको ढाँचा अनुसूची-३ बमोजिम हुनेछ।

३२. **थप कागजात र पुष्ट्याई माग गर्न सकिनेः** प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र तथा परिचयपत्र प्राप्त गर्नको लागि पेस हुन आएका कागजातहरू अध्ययन गरी विभागले नपुग वा अस्पष्ट भएको सम्बन्धमा थप कागजात र पुष्ट्याई निवदकसँग माग गर्न सक्नेछ।

३३. **स्वीकृत दरबन्दी श्रमजीवी पत्रकार तथा कर्मचारी कामदारहरूको विवरण पेस गर्नुपर्ने :** प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र तथा परिचयपत्र जारी तथा नवीकरण गर्ने प्रयोजन समेतको लागि सञ्चारगृह, कम्पनी, संस्था आदिका व्यवस्थापकले प्रतिष्ठानको कामको प्रकृति अनुसार श्रमजीवी पत्रकारको तहगत वर्गीकरण गरी सो पदको लागि चाहिने योग्यता, अनुभव, काम कर्तव्य र अधिकार तथा उत्तरदायित्वसमेत उल्लेख भएको विवरण प्रत्येक आ.व.सुरु हुनु अगावै प्रत्येक वर्षको असार मसान्तभित्र पठाउनु पर्नेछ। साथै, सो विवरणमा दरबन्दी संख्या, श्रमजीवी पत्रकार तथा कर्मचारी कामदारहरूको पद, तह, नियुक्तिको किसिम (स्थायी / अस्थायी/करार), मासिक पारिश्रमिकको सुरु स्केल खुल्नेगरी विवरण पठाउनु पर्नेछ। विवरण प्राप्त भएपछि एकवर्षसम्म सो विवरणमा नाम उल्लेख भएका व्यक्तिहरूको लागि मात्र प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र/ परिचयपत्र जारी तथा नवीकरण गरिनेछ। तर रिक्त दरवन्दीमा थप नियुक्ति गरी पठाउन सकिनेछ।

३४. **नवीकरण भएको अनुमति पत्रको प्रतिलिपि पठाउनुपर्ने :** टेलिभिजन तथा एफएमहरूले श्रमजीवी पत्रकार तथा कर्मचारीहरूको विवरण, दरवन्दी विवरण र चालु आ.व.मा नवीकरण भएको इजाजतपत्र वा अनुमतिपत्रको प्रतिलिपि प्रत्येक वर्षको असार मसान्तभित्र पठाउनु पर्नेछ।

३५. **अनलाइनहरूले कागजात पेस गर्नुपर्ने :** अनलाइनहरूले श्रमजीवी पत्रकार तथा कर्मचारीहरूको दरवन्दी विवरण र श्रमजीवी पत्रकार, कर्मचारी, कामदारको विवरण प्रत्येक आषाढ महिनाभित्र पठाउनुको साथै कम्पनी दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि, कम्पनी दर्ता गर्दा स्वीकृत प्रबन्धपत्र र विनियमावलीको प्रतिलिपि अनलाइन सञ्चालन गर्नको लागि सञ्चालक वा संस्थाले गरेको निर्णयको प्रतिलिपि, अनलाइन पत्रकारिता सम्बन्धी

कारोवार उल्लेख भएको मूल्य अभिबृद्धि करमा दर्ता भएको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि, अनलाइनमा राखिएको एउटा सामग्रीको प्रतिलिपिसमेत विभागमा पठाउनु पर्नेछ ।

३६. **संचारगृह बन्द भएमा प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र खारेज हुने** : प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र प्राप्त गरेको सञ्चारगृह बन्द भएको पैँतीस दिनपछि प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र स्वतः खारेज हुनेछ ।

३७. **घुम्तिसेवा सञ्चालन गर्न सकिने** : यस कार्यविधिबमोजिम प्रदान गरिने सेवा सुविधालाई नेपालका विभिन्न क्षेत्रमा घुम्ति सेवा सञ्चालन गरी प्रदान गर्न सकिनेछ ।

३८. **कारवाही सम्बन्धी व्यवस्था** : यस कार्यविधिमा उल्लेखभएका कागजातहरू झुठ्ठा तयार गरी पेस गरेमा वा प्राप्त परिचयपत्र दुरुपयोग गरेमा देहाय बमोजिम कारवही हुनेछ ।

१. सञ्चारगृहले झुठ्ठा विवरण वा कागजात दिई प्रेस प्रतिनिधि प्रमाण पत्र दिलाएको ठहरिएमा दिलाएको प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र रद्ध गराई विभागबाट उपलब्ध गराईने सेवा सुविधा छ महिनासम्म रोक्का गरिनेछ ।

२. प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र प्राप्त व्यक्तिले सोको दुरुपयोग गरेमा प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र रद्ध गराई एक वर्षसम्म नयाँ प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र जारी गरिने छैन ।

३. प्रचलित कानुनबमोजिम कसुर ठहरिने अभियोगको हकमा प्रचलित कानुनबमोजिम कारवाही गर्न बाधा पर्ने छैन ।

३९. **प्रचलित कानुन बमोजिम हुने** : यस कार्यविधिमा लेखिएका कुराहरू प्रचलित कानुनसँग बाझिएको हदसम्म स्वतः अमान्य हुनेछ ।

४०. **कार्यविधिमा संशोधन तथा हेरफेर** : सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालयले यस कार्यविधिमा आवश्यक संशोधन र हेरफेर गर्न सक्नेछ ।

***

अनुसूची १

(दफा १० क बमोजिम)

नेपाल सरकार

सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय

सूचना विभाग

प.प.नं.

सम्मानार्थ पत्रकार परिचय पत्र

नाम :

ठेगाना :

जन्म मिति:

रक्त समूह :

सम्पर्क नं.

फोटो

वाहकको हस्ताक्षर

प्रमाणित गर्ने अधिकारी

यो परिचयपत्र कसैले पाएमा सूचना विभाग वा नजिकको प्रहरी कार्यालयमा बुझाई दिनु होला ।

अनुसूची २

(दफा २० बमोजिम)

नेपाल सरकार

सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय

सूचना विभाग

प.प.नं.

परिचय पत्र

नाम :

ठेगाना :

जन्म मिति:

रक्त समूह :

सम्पर्क नं.

फोटो

वाहकको हस्ताक्षर

प्रमाणित गर्ने अधिकारी

यो परिचयपत्र कसैले पाएमा सूचना विभाग वा नजिकको प्रहरी कार्यालयमा बुझाई दिनु होला ।

अनुसूची-३

परिचय पत्र/प्रतिलिपि/अनुभव प्रमाणित पाउन गरिने निवेदनको नमूना

श्री महानिर्देशकज्यू,
सूचना विभाग
तिलगंगा, काठमाडौं ।

विषय : परिचय पत्र/प्रतिलिपि/अनुभव प्रमाणित पाउ भन्ने बारे ।

महोयद,

सविनय निवेदन यो छ कि प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र तथा परिचय पत्र व्यवस्थित गर्ने कार्यविधि २०७१ का सर्तहरू पूरा गरी तथा लाग्ने दस्तुर बुझाई परिचय पत्र/प्रतिलिपि/अनुभव प्रमाणित पत्र उपलब्ध गराइ पाउन यो निवेदन पेश गरेको छु । उक्त कार्यविधि अनुसार आवश्यक पर्ने कागजातहरू संलग्न छन् ।

निवेदक
दस्तखत
नाम
पद
रक्त समूह
प्रेस प. प. नं.
सञ्चार गृहको नाम
ठेगाना
सम्पर्क फोन
इमेल

विद्युतीय आमसञ्चार माध्यमहरूलाई वितरण गरिने लोक कल्याणकारी विज्ञापन वितरणको मापदण्ड निर्देशिका–२०६६

स्वीकृत मितिः २०६६।१०।७

(१) पृष्ठभूमि :

नेपाली जनताको सूचनाको उपभोग गर्न पाउने सुनिश्चितता प्रदान गर्न नेपाली जनतासम्म सूचना तथा समाचारहरू पुऱ्याउने आमसञ्चार माध्यमहरूको दिगो विकासमा टेवा पुऱ्याउन सरकारले लोक कल्याणकारी विज्ञापनहरू उपलब्ध गराउने नीति लिएको छ । यस परिप्रेक्ष्यमा सवै विद्युतीय सञ्चार माध्यमहरूलाई पनि समानरुपमा र स्वीकृत मापदण्डको आधारमा लोक कल्याणकारी विज्ञापन उपलब्ध गराउनको लागि विद्युतीय सञ्चार माध्यमको वर्गीकरण गर्न तथा विज्ञापन सहयोग वितरण व्यवस्थालाई वैज्ञानिक वनाउन लोक कल्याणकारी विज्ञापन वितरण मापदण्ड वनाई कार्यान्वयनमा ल्याउन आवश्यक भएकाले यो मापदण्ड सरोकारवालाहरूको सहभागितामा निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याईएको छ ।

१. मापदण्डको नाम :

(१) यस मापदण्डको नाम विद्युतीय आमसञ्चार माध्यमहरूलाई वितरण गरिने लोक कल्याणकारी विज्ञापन वितरण मापदण्ड, निर्देशिका, २०६६ रहनेछ ।

(२) यो मापदण्ड तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. **परिभाषा :**

(१) "विद्युतीय सञ्चार माध्यम" भन्नाले नियमानुसार दर्ता भई नियमित रुपमा प्रसारणमा रहेका टेलिभिजन, रेडियो, एफ.एम. रेडियो र अनलाइन समेतलाई वुझाउने छ ।

(२) "मन्त्रालय" भन्नाले सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय बुझ्नु पर्छ ।

(३) "समिति" भन्नाले प्रसारण संपरीक्षण समिति बुझ्नु पर्छ ।

(४) "लोककल्याणकारी विज्ञापन" भन्नाले सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालयले प्रसारण गर्न दिएको चेतनामूलक एवं सूचनामूलक सामग्री संझनु पर्नेछ ।

३. **वर्गीकृतको व्यवस्था :**

(१) लोक कल्याणकारी विज्ञापनको सहयोग प्राप्त गर्न विद्युतीय आमसञ्चार माध्यमहरू अनिवार्यरुपमा वर्गीकृत भएको हुनुपर्नेछ ।

४. **विद्युतीय आमसञ्चार माध्यमहरूको वर्गीकरण र श्रेणी विभाजन :**

(१) विद्युतीय आमसञ्चार माध्यमहरू मध्ये रेडियो एफ.एम. को हकमा तीन तहमा वर्गीकरण गरिनेछ ।

(क) २५० वाट सम्म

(ख) १००० वाट सम्म

(ग) सो भन्दा माथि

(२) टेलिभिजन प्रसारण संस्थाहरू सबैलाई समान वर्गमा वर्गीकरण गरिनेछ ।

(३) विद्युतीय सञ्चार माध्यमहरूको बर्गीकरण प्रसारण संपरीक्षण समितिको सिफारिसमा सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालयले गर्नेछ ।

(४) वर्गीकृत हुन चाहने सबै विद्युतीय सञ्चार माध्यमले मन्त्रालयमा गठन गरिएको प्रसारण संपरीक्षण समिति समक्ष आवेदन दिनुपर्नेछ ।

(५) यस मापदण्ड बमोजिमको वर्गीकरणमा समावेश हुन चाहने कुनैपनि विद्युतीय सञ्चार माध्यमले यस मापदण्ड बमोजिमका शर्तहरू पूरा गरेको हुनु पर्नेछ ।

(६) यस मापदण्ड बमोजिमका शर्तहरू पूरा नगर्ने आमसञ्चार

माध्यमलाई लोक कल्याणकारी विज्ञापन उपलब्ध गराइने छैन ।

(५) प्रसारण संपरिक्षण समितिको गठन-

(१) विद्युतीय सञ्चार माध्यमहरूको लागि समन्वय गर्न र विद्युतीय सञ्चार माध्यमको बर्गीकरण तथा अनुगमन गर्न देहाय वमोजिमको प्रसारण संपरीक्षण समिति रहनेछ ।

१. सहसचिव, सञ्चार महाशाखा, सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय - संयोजक

२. प्रेस काउन्सिल नेपाल, प्रतिनिधि - सदस्य

३. नेपाल पत्रकार महासंघ, प्रतिनिधि - सदस्य

४. ब्रोडकास्टिङ्ग एशोसिएसन अफ नेपाल, टेलिभिजन ब्रोडकास्टर्स नेपाल तथा सामुदायिक रेडियो प्रसारक संघका अध्यक्ष वा निजहरूले तोकेको पदाधिकारी गरी तीन जना - सदस्य

५. शाखा प्रमुख, प्रेस तथा सूचना समन्वय शाखा, सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय - सदस्य सचिव

(२) समितिले आवश्यकता अनुसार संवन्धित विषय विज्ञलाई वैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

(३) समितिले आवश्यक कार्यविधिहरू वनाई लागू गर्न सक्नेछ ।

(६) प्रसारण निरीक्षण व्यवस्थाः-

१. लोक कल्याणकारी विज्ञापन सहुलियत एवं अन्य प्रयोजनको लागि वर्गीकृत हुन प्रसारण संस्थाहरू आवश्यक प्रमाणहरू जुटाउन जिम्मेवार हुनेछन् ।

२. विद्युतीय सञ्चार प्रतिष्ठानका अध्यक्ष वा महाप्रवन्धकले प्रसारणको प्रमाणीकरण गरी संलग्न गर्नुपर्ने भनी उल्लेख गरिएका विवरणहरू अनिवार्य रुपमा फारामसाथ संलग्न गरेको हुनुपर्दछ ।

३. प्रसारण संपरीक्षण समितिले स्थानीय प्रशासन, जिल्ला हुलाक, सञ्चार केन्द्र, नेपाल पत्रकार महासंघको स्थानीय शाखा, आदिसँग वुझि (Cross check) प्रसारणको यथार्थता परीक्षण, निरीक्षण तथा बजार सर्वेक्षण गर्न सक्नेछ ।

४. प्रसारण सम्वन्धी विवरणलाई मन्त्रालयको वेब साइट मार्फत सार्वजनिक गरिनेछ ।

५. समितिले जुनसुकै समयमा पनि प्रसारण संस्थाको निरीक्षण गर्न सक्नेछ र सो सम्बन्धमा खोजेका कागजपत्र देखाउनु सम्बन्धित निकायको कर्तव्य हुनेछ ।

६. कुनै आवेदकले मूल्यांकनलाई प्रभाव पार्ने दृष्टिकोणले फाराममा वास्तविकताभन्दा बढी उल्लेख गरेको कुरा निरीक्षण वा प्रसारणको कार्यालयमा भएका अन्य विवरणबाट थाहा हुनगई प्रमाणित भएमा समितिले लोक कल्याणकारी विज्ञापन सहयोग वढीमा २ वर्षका लागि स्थगित गर्न सक्नेछ ।

७. आम सञ्चार माध्यमले पत्रकारिता सम्बन्धी आचारसंहिता पालना गर्नुपर्नेछ ।

८. विद्युतीय सञ्चार माध्यमले आचारसंहिता पालना गरे नगरेको अनुगमन प्रेस काउन्सिलले गर्नेछ । प्रेस काउन्सिल नेपालले आचारसंहिता उलंघन गरेको सम्बन्धमा सचेत गराउन सक्नेछ र काउन्सिलले त्यसको प्रतिवेदन प्रत्येक तीन तीन महिनामा मन्त्रालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

९. तीन पटकभन्दा बढी आचारसंहिता उल्लङ्घन गरेमा लोक कल्याणकारी विज्ञापनको लागि अयोग्य ठहरिनेछ ।

१०. गाली बेइज्जतीसम्बन्धी मुद्दामा अदालतबाट दोषी प्रमाणित भएमा एक वर्षसम्मका लागि लोक कल्याणकारी विज्ञापन उपलब्ध गराइनेछैन ।

११. स्थानीय भाषामा समाचार वा कार्यक्रम उत्पादन तथा प्रसारण गरेको प्रसारण संस्थालाई प्राथमिकता दिईनेछ ।

(७) विद्युतीय आमसञ्चार माध्यमहरूले पालना गर्नुपर्ने शर्तहरू

१. लोक कल्याण्कारी विज्ञापन प्राप्त गर्नको लागि विद्युतीय आमसञ्चार माध्यमहरूले देहायका शर्तहरू पूरा गरेको हुनुपर्नेछ ।

(क) नेपालको संविधान र प्रचलित कानूनहरूको पालना गरेको,

(ख) प्रत्येक वर्ष नवीकरण भएको,

(ग) c fos / PAN नम्वर र कर भुक्तानीको प्रमाण पेश गरेको,

(घ) लेखा परीक्षण प्रतिवेदन समावेश गरेको,

(ङ) श्रमजीवि पत्रकार सम्वन्धी ऐन र नियम पालना गरेको,

(च) आचार संहिता पालना गरेको,

(छ) तीस प्रतिशत भन्दा बढी कार्यक्रमहरू रिले प्रसारण नगरेको,

(ञ) टेलिभिजनको हकमा इजाजत अनुसार टेरिस्टेरियल तथा स्याटलाइटवाट प्रसारण भएको,

(ट) ३६५ दिनमा कम्तिमा पनि ३३० दिन नियमित प्रसारण भएको,

(ठ) प्रत्येक दिन कम्तीमा पनि १० घण्टा प्रसारण भएको र

(ड) विज्ञापनको समय कार्यक्रमको एकतिहाई भन्दा बढी हुन हुनेछैन ।

(८) लोक कल्याणकारी विज्ञापनको निर्माण

१. नेपाल सरकार, सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालयले लोक कल्याणकारी विज्ञापनको विषयवस्तु (Content) निर्धारण गर्नेछ ।

२. मन्त्रालयले के कस्ता विषयमा लोक कल्याणकारी विज्ञापन वनाउने हो सो विषयको निर्धारण गर्नेछ ।

३. त्यस्ता विषयहरूमा सामाजिक साँस्कृतिक विविधतालाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

४. त्यस्तो विज्ञापन निर्माणमा एकरुपता कायम गरिनेछ ।

५. मन्त्रालयले विज्ञापन निर्माणमा संपरीक्षण समितिको सिफारिशलाई आधार वनाउनेछ ।

६. लोक कल्याणकारी विज्ञापन निर्माण सम्बन्धी सबै कार्य सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालयले गर्नेछ ।

९ लोक कल्याणकारी विज्ञापन प्रसारणको मिति, समय तथा आबृती

१. प्रसारण संस्थाले संपरीक्षण समितिको निर्णयानुसार लोक कल्याणकारी विज्ञापनको लागि विशेष प्राईम, प्राईम तथा साधारण समय छुट्ट्याउनु पर्नेछ ।

२. प्रसारण संस्थाले लोक कल्याणकारी विज्ञापन वर्गीकरणको

आधारमा दैनिक कति पटक, कुन समयमा के प्रसारण गर्ने भन्ने सम्बन्धमा समितिले निर्धारण गरे बमोजिम गर्नुपर्नेछ ।

३. काठमाडौं उपत्यका र काठमाडौं उपत्यका वाहिरका विद्युतीय सञ्चार माध्यमहरूलाई विज्ञापन सामग्री दिने, प्रसारण विवरण लिने तथा भुक्तानी गर्ने व्यवस्था अलग अलग गर्न सकिनेछ ।

४. संपरीक्षण समितिको निर्देशन प्रसारण संस्थाले अनिवार्य रुपमा पालना गर्नु पर्नेछ ।

५. मन्त्रालयलाई विज्ञापन प्रसारणको समयको पूर्व जानकारी उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(१०) **विशेषज्ञको सहयोग :** विद्युतीय सञ्चार माध्यमको प्राविधिक मूल्याकंनका लागि समितिले विशेषज्ञको सहयोग लिन सक्नेछ ।

(११) **प्रतिवेदन पेशः** प्रसारण संपरीक्षण समितिले विद्युतीय आमसञ्चार माध्यमको वर्गीकरण तथा लोक कल्याणकारी विज्ञापनको निर्माण तथा प्रसारणको विस्तृत विवरण सहितको प्रतिवेदन अर्द्धवार्षिक रुपमा मन्त्रालयमा समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(१२) **सूचना प्रकाशन तथा फारम भर्ने :**

१. लोक कल्याणकारी विज्ञापन वितरणका लागि न्यूनतम ३५ दिनको समयावधि दिई रेडियो तथा टेलिभिजनवाट सूचना प्रसारण गर्नु पर्नेछ ।

२. प्रसारण संस्थाहरूले लोक कल्याणकारी विज्ञापनको रकम प्राप्त गर्न अनूसूची १ मा तोकिए बमोजिमको प्रसारण संपरीक्षण फाराम तोकिएको म्यादभित्र भरेको हुनुपर्नेछ ।

३. दर्ता शुल्कको २५ प्रतिशत विलम्बशुल्क थप बुझाई थप सात दिन म्याद उपलब्ध हुनेछ ।

(१३) **दर्ता शुल्क :**

१. वर्गीकरणमा सहभागी हुने विद्युतीय आमसञ्चार माध्यमले प्रत्येक वर्षका लागि वर्गीकरणको फारामसाथ देहाय बमोजिमको दर्ता शुल्क बुझाउनु पर्नेछ ।

(क) टेलिभिजनको लागि रु. १०००।- (एक हजार मात्र),

(ख) रेडियो एफ.एम. तर्फ रु. ५००।- (पाँचसय मात्र) ।

२. वर्गीकरण फाराम रु. १००।- (एक सय) शुल्क तिरी मन्त्रालयको लेखा शाखाबाट प्राप्त गर्न सकिनेछ ।

यसको अलवा मन्त्रालयको वेबसाइटबाट डाउनलोड गरी फर्म भरी शुल्क सहित बुझाउन सकिने छ ।

३. प्रसारण संस्थाहरूले वर्गीकरणको फाराम दर्ता मन्त्रालय वा सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालयको संयन्त्रमा नगद तिरेको रसिद संलग्न गरी दर्ता गराउनु पर्नेछ । यस बाहेक नेपाल सरकारको राजस्व खातामा रकम जम्मा गरेको भौचर वा मन्त्रालयको नाममा खिचिएको बैक ड्राफ्ट संलग्न गरी कुरियरबाट र भौचर स्क्यान गरी मन्त्रालयको इमेल ठेगानाबाट पनि फर्म भरेर दर्ता गराउन सकिनेछ ।

(१४) वजेट वाँडफाँड प्रक्रिया

१. विज्ञापन निर्माण र प्रसारण खर्च तथा प्रशासनिक खर्च (भत्ता,अनुगमन र खाजा ई.) विद्युतीय सञ्चार माध्यमहरूका लागि विनियोजित बजेटवाट विज्ञापन निर्माण तथा प्रशासनिक खर्च (अनलाइनसमेत) का लागि १२ प्रतिशत, विज्ञापन प्रसारणका लागि ८८ प्रतिशत विभाजन गरिनेछ ।

२. लोक कल्याणकारी विज्ञापनको सहयोग वितरणको लागि विद्युतीय सञ्चार माध्यमहरूको अभिलेख तयार गरिनेछ ।

३. विद्युतीय सञ्चार माध्यमहरूको वर्गीकरण भई सकेपछि अभिलेखको आधारमा कुन प्रसारण सस्थालाई कुन सामग्री कति उपलब्ध गराउने भन्ने विषय समितिले समय समयमा निर्धारण गर्नेछ ।

४. बुँदा १ वमोजिमको प्रसारणका लागि छुट्टयाइएको रकमलाई १०० मानी सो को ३४ प्रतिशत टेलिभिजन र ६६ प्रतिशत रेडियोतर्फ बाँडफाँड गरिनेछ । यो वाँडफाँड आ. व. २०६६।६७ का लागि मात्र हुनेछ। अन्य वर्षका लागि संपरीक्षण समितिले सिफारिस गरे अनुरुप हुनेछ ।

५. रेडियो तथा टेलिभिजनका लागि छुट्याइएको रकम मध्ये कुनै संस्थाले कति प्राप्त गर्नेछ भन्ने विषयको टुङ्गो समितिले गर्नेछ ।

(१५) वैठक तथा वैठक भत्ता

१. समितिको वैठक आवश्यकता अनुरुप बस्नेछ ।

२. समितिको वैठक वसेको दिन पदाधिकारी तथा आमन्त्रितलाई बैठक भत्ता रु. १००० प्रदान गरिनेछ ।

(१६) प्रतिनिधि संस्थाको परिचालन

१. रेडियो, एफ.एम. रेडियो तथा टेलिभिजनका प्रतिनिधि संस्थाहरूसँग समितिको निर्णय वमोजिम ती संस्थासंग सम्झौता गरी लोक कल्याणकारी विज्ञापनको रकम एकमुष्ट रुपमा प्रदान गर्न सकिनेछ ।

(१७) विविध

१. प्रमाणपत्र दिने व्यवस्था : वर्गीकरणमा परेका प्रसारण संस्थाहरूलाई मन्त्रालयवाट प्रमाणपत्र दिइनेछ । संपरीक्षण फाराम भर्दा अघिल्लो वर्षको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि अनिवार्य रुपमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

२. प्रसारणको सामग्री मिति र समय : समितिको सिफारिस अनुरुप वर्गीकृत भई सकेपछि त्यस्ता प्रसारण संस्थाहरूलाई समितिको निर्णय र निर्देशन बमोजिम प्रेस तथा सूचना समन्वय शाखाले प्रसारण गर्ने विज्ञापन तथा प्रसारणको मिति, समय र आबृति तालिका उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

३. नियमित प्रसारणमा आएको एकवर्ष पुगेपछि मात्र कुनै पनि प्रसारण संस्था लोक कल्याणकारी विज्ञापनको लागि योग्य हुनेछ र आगामी वर्ष विनियोजन हुने लोक कल्याणकारी विज्ञापनको रकम वाँडफाँडमा सहभागी हुन पाउनेछ ।

४. दुर्गम जिल्लामा नियमित सञ्चालन हुने रेडियो, एफ.एम. रेडियोहरूले अन्यत्र सञ्चालन भएका सोही श्रेणीका एफ.एम. रेडियोहरूले पाएको सुविधाको २५ प्रतिशत थप रकम प्राप्त गर्नेछन् ।

५. श्रमजीवी पत्रकार कल्याण कोष

(१) प्रत्येक प्रसारण संस्थाले श्रमजीवि पत्रकार संम्वन्धी ऐन, २०५१ र नियमावली २०६४ वमोजिम श्रमजीवी पत्रकार कल्याण कोषको व्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।

(२) न्यूनतम पारिश्रमिक निर्धारण समीतिको सिफारिसमा नेपाल सरकारले तोकेको न्यूनतम पारिश्रमिक कार्यान्वयन गरेको हुनुपर्नेछ र कल्याणकोषमा दाखिला गरेको प्रमाण प्रसारण संपरीक्षण समितिमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

६. **भुक्तानी** :

(१) प्रसारण संस्थाले विज्ञापन प्रसारण भएको प्रमाण सहित आवेदन दिएको दुई महिना भित्र लोक कल्याणकारी विज्ञापन प्रसारणको रकमको भुक्तानी मन्त्रालयको लेखा शाखाबाट दिईनेछ ।

(२) लोक कल्याणकारी विज्ञापन प्रसारणको प्रमाण सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय वा अन्तर्गतका निकायहरूबाट सम्पादन गरिने कार्यहरूको प्रभावकारिता अभिवृद्धि एवं कार्य सरलीकरण निर्देशिका, २०६६ को दफा ५ बमोजिम गठित स्थानीय समन्वय समितिको सिफारिश साथ पेश गर्नुपर्नेछ ।

(३) विद्युतीय सञ्चार माध्यमहरूले श्रमजीवी पत्रकार र कर्मचारीहरूको नामावली एवं उनीहरूलाई भुक्तानी गरेको तलब लगायतका विवरण लोक कल्याणकारी विज्ञापन प्राप्त गर्न भरिने संपरिक्षण फारम साथ पेश गर्नुपर्नेछ ।

१८. **बाधा अडकाउ फुकाउ** : मापदण्ड कार्यान्वयन गर्दा केही अप्ठ्यारो पर्न गएमा सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालयले त्यस्ता बाधा अडकाउ फुकाउन आवश्यक व्यवस्था गर्नसक्नेछ ।

अनुसूची १

विद्युतीय आमसञ्चार माध्यमहरूलाई वितरण गरिने लोक कल्याणकारी विज्ञापन वितरणको मापदण्ड निर्देशिका–२०६६

(विद्युतीय सञ्चार माध्यमहरूको लोककल्याण्कारी विज्ञापन प्रसारणका लागि दर्ता फारम) ।

(१) प्रसारण संस्थाको नामः

(२) ठेगानाः

(३) सञ्चालन भएको स्थानः

(४) सञ्चालक वा सञ्चालक समितिका पदाधिकारीहरूको नामः

(क)

(ख)

(ग)

(घ)

(ङ)

(च)

(छ)

(ज)

(५) प्रसारण संस्थाको क्षमताः

(६) प्रसारण समयः

(७) प्रसारण प्रकृतिः

(८) पालना गर्नुपर्ने शर्तहरू: लोक कल्याणकारी विज्ञापन प्राप्त गर्नको लागि विद्युतीय आमसञ्चार माध्यमहरूले देहायका शर्तहरू पुरा गरेको हुनुपर्नेछ।

(क) नेपालको संविधान र प्रचलित कानूनहरूको पालना गरेको,

(ख) प्रत्येक वर्ष नवीकरण भएको,

(ग) आयकर PAN नम्वर र कर भुक्तानीको प्रमाण पेश गरेको,

(घ) लेखा परीक्षण प्रतिवेदन समावेश गरेको,

(ङ) श्रमजीवि पत्रकार सम्वन्धी ऐन र नियम (श्रमजीवि पत्रकार र कर्मचारी तथा उनीहरूलाई भुक्तानी गरेको तलव विवरण) पालना गरेको,

(च) आचार संहिता पालना गरेको,

(छ) तीस प्रतिशत भन्दा बढी कार्यक्रमहरू रिले प्रसारण नगरेको,

(ञ) टेलिभिजनको हकमा इजाजत अनुसार टेरिस्टेरियल तथा स्याटलाइटवाट प्रसारण भएको,

(ट) ३६५ दिनमा कम्तिमा पनि ३३० दिन नियमित प्रसारण भएको,

(ठ) प्रत्येक दिन कम्तीमा पनि १० घण्टा प्रसारण भएको

(ड) विज्ञापनको समय कार्यक्रमको एकतिहाई भन्दा बढी हुन हुनेछैन र

(ढ) नियमित प्रसारण भएको एक वर्ष पुगेको हुनुपर्नेछ।

(ण) दर्ताका लागि वर्गीकरण फारमको रु. १०० सहित रेडियोको हकमा

दर्ता शुल्क रु. ५०० र टेलिभिजनको हकमा रु. १००० दर्ता शुल्क बुझाउनु पर्नेछ।

(९) **संलग्न कागजपत्रहरूः**

१.

२.

३.

४.

५.

६.

७.

(१०) **अन्यः**

हस्ताक्षर नामः

पदः

ठेगानाः

फोन नंः

फयाक्सः

ईमेलः

संस्थाको छाप

मितिः

पत्रकारिता अनुदान सहयोग सम्बन्धी निर्देशिका, २०६३

नेपालमा कार्यरत पत्रकारिता सम्बद्ध संस्थाहरूको विकासमा सहयोग पुऱ्याउन नेपाल सरकारले समय-समयमा उपलब्ध गराउने रकम वा सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालयको अनुदान शीर्षकमा वार्षिक रुपले विनियोजन हुने एकमुष्ट रकमको बाँडफाँट र खर्च प्रक्रिया सुव्यवस्थित, पारदर्शी र नियमित गर्ने उद्देश्यले नेपाल सरकारले यो निर्देशिका जारी गरेको छ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ

(१) यो निर्देशिकाको नाम "पत्रकारिता अनुदान सहयोग सम्बन्धी निर्देशिका, २०६३" रहेको छ।

(२) यो निर्देशिका नेपाल सरकारले निर्णय गरेको मितिदेखि प्रारम्भ हुनेछ।

२. परिभाषा

विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यो निर्देशिकामा:

(क) "मन्त्रालय" भन्नाले सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय सम्झनु पर्दछ।

(ख) "संस्था" भन्नाले सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालयबाट रकम प्राप्त गर्ने प्रयोजनको लागि प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भएका पत्रकारितासँग सम्बद्ध संस्था सम्झनु पर्दछ।

(ग) "पत्रकार" भन्नाले सूचना विभागबाट प्रेस पास प्राप्त गरेका सञ्चार माध्यममा कार्यरत वा स्वतन्त्ररुपमा पत्रकारिता क्षेत्रमा कार्यरत पत्रकार सम्झनु पर्दछ।

(घ) "निर्देशिका" भन्नाले "पत्रकारिता अनुदान सहयोग सम्बन्धी

निर्देशिका, २०६३“ लाई सम्झनु पर्दछ ।

३. अनुदान व्यवस्था समिति

पत्रकारितासँग सम्बद्ध संस्थालाई कार्यक्रम प्रस्तावका आधारमा अनुदान सहयोग बाँडफाँट गरी उपलब्ध गराउने निर्णय गर्न सचिव, सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालयको संयोजकत्वमा निम्नानुसारको एक समिति गठन हुनेछ ।

(क) सचिव, सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय .... संयोजक

(ख) अध्यक्ष, प्रेस काउन्सिल नेपाल .... सदस्य

(ख) सहसचिव, अर्थ मन्त्रालय .... सदस्य

(घ) महानिर्देशक, सूचना विभाग .... सदस्य

(ङ) सहसचिव, सञ्चार महाशाखा, सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय ...सदस्य सचिव

यस निर्देशिकामा उल्लेख नभएका विषयहरूमा समिति आफैंले आधार, प्रक्रिया र कार्यविधिहरू तय गर्न सक्नेछ ।

४. प्रस्ताव आह्वान गर्ने

(क) प्रत्येक आर्थिक वर्षा विनियोजित भएको अनुदान रकम यसै निर्देशिकाको प्रकरण ५ बमोजिमका संस्थाहरूलाई अनुदान सहयोग उपलब्ध गराउन मन्त्रालयले राष्ट्रियस्तरको दैनिक पत्रिकामा कम्तीमा २ पटक सार्वजनिक सूचना प्रकाशित गरी कार्यक्रम सहितको प्रस्ताव आह्वान गर्नेछ ।

(ख) यसरी कार्यक्रम सहितको प्रस्ताव पेश गर्ने समय अवधि कम्तीमा ४५ दिनको हुनेछ ।

(ग) उक्त सूचनामा निम्नलिखित व्यहोरा खुलाउनु पर्नेछ :

(१) प्रस्ताव पेश गर्न सक्ने संस्थाहरू (प्रकरण ५ बमोजिम),

(२) प्रस्तावमा समावेश हुनुपर्ने विषयहरू,

(३) प्रस्तावसँग संलग्न गर्नुपर्ने कागजातहरू,

(४) प्रस्ताव पेश गर्नु पर्ने स्थान,

(५) मन्त्रालयमा तोकिएको सर्म्पर्क अधिकारी

(घ) यस्तो सूचना मन्त्रालयको सूचना पाटीका अतिरिक्त मन्त्रालयको webpage: www.moic.gov.np मा समेत राखिनेछ ।

५. प्रस्ताव पेश गर्न सक्ने संस्थाहरू

प्रस्तुत अनुदान सहयोगका लागि निम्न बमोजिमका संस्थाले मन्त्रालयमा प्रस्ताव पेश गर्न सक्नेछन् :

(क) प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भई कम्तीमा एक वर्षेखि कार्यरत रहेका पत्रकारिता र पत्रकारसँग सम्बन्धित गैरब्यापारिक र गैरनाफामूलक संस्थाहरू,

(ख) राष्ट्रिय, क्षेत्रीय र स्थानीयस्तरका पत्रकारिता सम्बद्ध संस्थाहरू ।

६. रकम बाँडफाँट गर्ने आधारहरू

सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालयको नाममा अनुदान शर्षकमा विनियोजित रकम मध्ये बजेटको उपलब्धता, सम्बन्धित संस्थाले पेश गरेको विस्तृत विवरण सहितको कार्यक्रम प्रस्ताव र प्रस्तावित कार्यक्रमको औचित्य एवं सान्दर्भिकता समेतको अध्ययन गरी यसै निर्देशिकाको प्रकरण ३ मा उल्लेखित समितिले एउटा संस्थालाई बढीमा एक लाखसम्म आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउने गरी बाँडफाँट गर्न सक्नेछ ।

साथै यसरी रकम निर्धारण गर्दा नेपालको प्रजातान्त्रिकरलोकतान्त्रिक आन्दोलन, प्रेस स्वतन्त्रता र पत्रपत्रिका क्षेत्रको विकासमा महत्वपर्ण योगदान पुर्‍याउने, दुर्गम क्षेत्रमा सञ्चालित सञ्चार सम्बद्ध संस्थाहरू र लैङ्गकि समानता एवम् महिला सशक्तीकरणका क्षेत्रमा कार्यरत पत्रकारितासँग सम्बन्धित संस्थाहरूलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

७. कार्यक्रमको प्रस्तावमा उल्लेख हुनुपर्ने विवरणहरू

अनुदान सहयोग माग गर्ने संस्थाले कार्यक्रम प्रस्तावसाथ निम्न लिखित विवरण उल्लेख गर्नु पर्नेछ :

(१) संस्थाको स्थापना, उद्देश्य र परिचय

(२) हालसम्म गरिएका प्रमुख कार्यहरू

(३) यस अघि मन्त्रालयबाट कुनै अनुदान सहयोग प्राप्त गरेको भए सो सम्बन्धी विवरण (आ.व.र रकम)

(४) संस्थाको बैंक खाता नं. र बैंकको ठेगाना

(५) प्रस्तावित कार्यक्रमको रुपरेखा (कार्यक्रमहरू, उद्देश्य, कार्यक्रम गरिने स्थान, समय, कार्यक्रम अर्न्तर्गत गरिने क्रियाकलापहरू,

कार्यक्रमको कूल लागत, व्यहोर्ने श्रोतहरू, सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालयबाट अपेक्षा गरिएको प्रस्तावित सहयोग रकम, कार्यक्रमबाट पुग्ने प्रत्यक्ष, अप्रत्यक्ष लाभ तथा उपलब्धि, कार्यक्रमको लक्षित समूह र अन्य सान्दर्भिक विषयहरू) ।

८. प्रस्तावसाथ संलग्न राख्नुपर्ने कागजातहरू

(१) संस्था दर्ता प्रमाणपत्र (नवीकरण समेत),

(२) विधानको प्रतिलिपि,

(३) कर दर्ता प्रमाणपत्र,

(४) अघिल्लो आ.व.को लेखापरीक्षण प्रतिवेदन,

-%_ cl3Nhf]cfh=df Tb:tf]; xofl]u kfPsf]eP sfo{k]lt lj j/0f,

-^_ k|t j]bg, k\$fzg cflb eP ; f].

९. रकम खर्च गर्न सकिने क्षेत्रहरू

नेपाल सरकारले उपलब्ध गराएको अनुदान सहयोग रकम सम्बद्ध संस्थाहरूले निम्नलिखित कार्यक्रमहरूमा खर्च गर्न सक्नेछन् :

१) आम सञ्चारका माध्यमहरूको भूमिका, महत्व र सुधारका विषयमा अध्ययन, अनुसन्धान, प्रकाशन आदि ।

२) सञ्चारकर्मीहरूको क्षमता बृद्धि (तालीम, कार्यशाला, स्थलगत अध्ययन, छात्रवृत्ति, पुरस्कार आदि) ।

३) समसामयिक जनचेतनामूलक, सहभागितामूलक, समावेशीकृत, महिला सशक्तीकरण जस्ता विषयमा कार्यशाला, गोष्ठी छलफल, अन्तरक्रिया आदि ।

४) सम्बन्धित संस्थाले गर्ने पत्रकारितासँग सम्बद्ध अन्य सामाजिक र विकास कार्यहरू ।

५) रचनात्मक प्रयोजनको लागि अक्षय कोषको स्थापना ।

६) संस्थाको विशेष कार्यक्रमहरू ।

७) मन्त्रालयले स्वीकृत गरेको अन्य कार्यहरू ।

१०. रकम बाँडफाँटको सूचना

अनुदान रकम व्यवस्था समितिले अनुदान सहयोग रकम बाँडफाँड गर्ने

निर्णय गरिसकेपछि कुन संस्थाले कति रकम प्राप्त गरेको छ सो को विवरण दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित गरिनेछ र मन्त्रालयको वेभसाइटमा राखी सूचना पाटीमा पनि टाँस गरिनेछ । सो सूचनामा सम्झौता गर्न आउने अवधि समेत तोकिनेछ ।

११. रकम निकासा

स्वीकृत अनुदान सहयोग रकम सो संस्थाको नाममा खोलिएको खातामा A\C payee payee चेकद्वारा एकमुष्ट भुक्तानी दिइनेछ ।

१२. सम्झौता गर्नुपर्ने

(क) मन्त्रालयले रकम निकासा गर्दा तोकिएको फाराममा सम्बन्धित संस्थाका आधिकारिक व्यक्तिसँग सम्झौता गराएर मात्र रकम निकासा गर्नेछ । त्यस्तो द्विपक्षीय सम्झौताको नमूना अनुसूची ३ मा समावेश गरिएको छ ।

(ख) तोकिएको अवधिभित्र सम्झौता गर्न नआएका संस्थाहरूलाई मन्त्रालयले रकम नदिन सक्नेछ ।

१३. कार्य प्रगति विवरण

संस्थाले आफूले गरेको कार्य प्रगति विवरण र मन्त्रालयबाट प्राप्त अनुदान सहयोग रकमको खर्चको विवरण कार्य सम्पन्न भएको ३ महिनाभित्र अनिवार्यरुपले मन्त्रालयमा पेश गर्नुपर्नेछ । सो प्रगति विवरणको नमूना अनुसूची ४ मा छ ।

१४. लेखा तथा लेखा परीक्षण व्यवस्था

सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालयबाट रकम प्राप्त गर्ने संस्थाले प्रचलित कानून अनुसार लेखा राख्नुपर्नेछ । त्यस्ता संस्थाहरूले प्रचलित कानून अनुसार स्वीकृत लेखापरीक्षकबाट लेखापरीक्षण कार्य सम्पन्न गरी पछिल्लो आ.व.को पौष महिनाभित्र मन्त्रालयमा लेखापरीक्षण प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

१५. अनुगमन र मूल्याङ्कन

अनुदान सहयोग रकम उपलब्ध गराइएका संस्थाहरूको अनुदान रकमसँग सम्बन्धित कार्यक्रमहरूको स्थलगत अनुगमन सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालयले गर्ने गराउनेछ । यस्तो अनुगमन फारामको नमूना अनुसूची ५ मा संलग्न गरिएको छ ।

१६. अभिलेख राख्ने

अनुदान प्राप्त संस्थाले त्यस्तो रकम निर्धारित कार्यक्रममा खर्च नगरेको पाइएमा वा मन्त्रालयमा पेश गर्नुपर्ने विवरणहरू पेश नगरेमा त्यस्तो अनुदान रकम फिर्ता गर्न आदेश दिनुका साथै त्यस्ता संस्थाहरूको नाम कालो सूचीमा राखी त्यस्ता संस्थाहरूलाई पछिल्लो ३ वर्षो लागि कुनै पनि सरकारी आर्थिक अनुदान सहायता रोक्का गर्न सक्नेछ ।

१७. अन्य शर्तहरू

(१) सम्वद्ध संस्थाले जुन प्रयोजनको लागि त्यस्तो रकम प्राप्त गरेको हो सोही कार्य र प्रयोजनमा मात्र त्यस्तो रकम खर्च गर्नु पर्नेछ ।

(२) त्यस्तो सहयोग रकमको हिसाब(किताबको श्रेस्ता अद्यावधिक गरी राख्नु त्यस्तो संस्थाको कर्त्तव्य हुनेछ ।

(३) मन्त्रालयबाट हुने अनुगमनबाट रकमको उपयोग नभएको वा दुरुपयोग भएको पाइएमा वा प्राप्त उजूरीको छानविनबाट त्यस्तो प्रमाणित हुन आएमा त्यस्तो संस्थालाई कालो सूचीमा राखी अर्को तीन वर्षो लागि कुनै पनि सरकारी अनुदान सहयोग रकम उपलब्ध गराइने छैन ।

१८. सरकारी बाँकी सरह हुने

अनुदान सहयोग रकम प्राप्त गर्ने संस्थाका पदाधिकारी, कार्मचारीहरू र अन्य सम्बन्धित व्यक्तिले त्यस्तो रकम हिनामिना गरेको पाइएमा प्रचलित कानून अनुसार कारवाही गरी सरकारी बाँकी सरह असूल उपर गरिनेछ ।

१९. विविध

(क) यस प्रयोजनका लागि विनियोजित बजेटको ५ प्रतिशत रकम यसै निर्देशिका बमोजमको प्रशासनिक कार्य, सूचना प्रकाशन, प्रचार प्रसार र अन्य बैठक खर्च जस्ता कार्यमा खर्च गरिनेछ ।

(ख) यो निर्देशिकामा नपरेका अन्य कुराहरू प्रचलित कानून अनुसार हुनेछन् ।

पत्रकार दुर्घटना बीमालेख

(संस्थागत रुपमा पारिश्रमिक पाउने गरी नियुक्ती भएका पत्रकारहरुको लागि मात्र)

अनुसूचीमा उल्लेख भएको प्रस्ताव तथा उद्घोषणलाई यस करारको आधार मान्ने गरी (बीमकको नाम उल्लेख गर्ने) (यस पछि बीमक भनिएको) ले प्राप्त गरेको र यस अनुसचीमा उल्लेख गरे बमोजिम बीमाशुल्क भुक्तानी समेत प्राप्त भएकोले; अनुसूची बमोजिम बीमाशुल्क भुक्तानी गरे बापत जुन दुर्घटना घटेमा भुक्तानी दिने भनिएको हो सो घटना र भुक्तानी पाउने व्यक्तिको कानूनी अधिकार प्रमाणित भएको अवस्थामा यस करारको अधिनमा रही यस बीमालेख बमोजिमका रकमहरू बीमकले आफनो कार्यालय मार्फत भुक्तानी दिनेछ।

यस बीमालेखको अनुसूची, लाभको तालिका, परिभाषा, अपवादहरू, शर्तहरू र बीमितको विवरण सूची यस करारनामाको अभिन्न अंग मानिनेछ।

अनुसूची	
यस बीमालेखले रक्षावरण गरेका बीमितहरू संलग्न बीमितको विवरण सूची बमोजिम।	**बीमा प्रस्ताव मितिः** बीमालेखकोः १. नम्बर २. जारी स्थानः ३. जारी मितिः ४ जारी समयः ५. नवीकरण संम्पुष्टि नम्बर
बीमितको तर्फबाट बीमा प्रस्ताव गर्ने प्रस्तावककोः १. नाम थरः २. ठेगानाः ३. पदः बीमाङ्क रकम	बीमितको विवरण सूची बमोजिम। बीमा अवधिः देखि सम्म रसिद नं.ः रसिद जारी भएको समयः

	लाभः लाभको तालिकाको खण्ड "क" देखि खण्ड "ङ" सम्म
अभिकर्ताकोः नाम थरः इजाजतपत्र नं.: संघ/संस्था भएमा छाप :	**बीमाशुल्क गणना** जोखिम समूह वाहेकको बीमाशुल्क (.....का दरले कुल बीमाङ्क...... को) रु. जोखिम समूहको बीमाशुल्क रु अतिरिक्त बीमाशुल्क-यदि भएमा (.....का दरले बीमाङ्क........ को) रु. टिकट दस्तुर रु मूल्य अभिबृद्धि कर रु जम्मा रु
भुक्तानी पाउने व्यक्तिः जीवित भए स्वयं बीमित, सो नभए बीमितले इच्छाएको व्यक्ति, सो नभए बीमा ऐन, २०४९ को दफा ३८ अनुसार बीमितको आश्रित व्यक्तिले यस बीमालेख अन्तर्गत भुक्तानी पाउनेछ ।	
भुक्तानी पाउने अवस्थाः यो बीमालेख कायम रहेको अवधिमा यस बीमालेखमा परिभाषित दुर्घटनाको एक मात्र प्रत्यक्ष कारणबाट बीमितलाई भएको शारीरिक क्षतिमा यसै बीमालेखको लाभको तालिकामा उल्लेख भए बमोजिमको रकम बीमकले भुक्तानी दिनेछ ।	

अधिकृत हस्ताक्षर

जांच्ने : नाम थर :

मिति : पद :

कार्यालयको छाप :

लाभको तालिका		
खण्ड	घटना	लाभ
	दुर्घटना घटेको १८३ दिन भित्र त्यस्तो दुर्घटनाको एक मात्र र प्रत्यक्ष कारणबाट बीमितको	
(क)	मृत्यु भएमा	बीमितको विवरण सूचीमा उल्लेखित सम्बन्धित बीमितको बीमाङ्क रकम ।
(ख)	अ) स्थायी पूर्ण अशक्तता भएमा, वा आ) निको नहुने गरी दुवै आँखाको दृष्टि पूर्ण क्षति भएमा, वा इ) दुवै हातको नाडी वा दुवै खुट्टाको गोली गाँठोको जोर्नी वा सो भन्दा माथि देखि शारीरिक रुपले काम नलाग्ने भएमा, वा ई) एउटा हातको नाडी वा एउटा खुट्टाको गोली गाँठोको जोर्नी वा सो भन्दा माथि देखि र एउटा आँखाको दृष्टि पूर्ण रुपले क्षति भएमा अ) एउटा आँखाको दृष्टि पूर्ण रुपले क्षति भएमा, वा	बीमितको विवरण सूचीमा उल्लेखित सम्बन्धित बीमितको बीमाङ्क रकम ।
(ग)	आ) एउटा हातको नाडी वा एउटा खुट्टाको गोली गाँठोको जोर्नी वा सो भन्दा माथि देखि शारीरिक रुपले काम नलाग्ने गरी क्षति भएमा, वा इ) बोल्ने क्षमता पूर्ण रुपले क्षति भएमा, वा ई) दुवै कानको सुन्ने शक्ति पूर्ण रुपले क्षति भएमा	बीमितको विवरण सूचीमा उल्लेखित बीमाङ्कको ५० प्रतिशत ।

	उ) एउटा कानको सुन्ने शक्ति पूर्ण रुपले क्षति भएमा,वा ऊ) हातको बुढी औंलाको पूर्ण रुपले क्षति भएमा	बीमितको विवरण सूचीमा उल्लेखित सम्बन्धित बीमितको बीमाङ्कको २० प्रतिशत ।
	ए) हातको चोरी औंलाको पूर्ण रुपले क्षति भएमा	बीमितको विवरण सूचीमा उल्लेखित सम्बन्धित बीमितको बीमाङ्कको १५ प्रतिशत ।
	ऐ) हातको अरु कुनै औंलाको पूर्ण रुपले क्षति भएमा	बीमितको विवरण सूचीमा उल्लेखित सम्बन्धित बीमितको बीमाङ्कको ७ प्रतिशत प्रति औंला ।
	ओ) खुट्टाको बुढी औंलाको पूर्ण रुपले क्षति भएमा	बीमितको विवरण सूचीमा उल्लेखित सम्बन्धित बीमितको बीमाङ्कको ५ प्रतिशत ।
	औ) खुट्टाको अरु कुनै औंलाको पूर्ण रुपले क्षति भएमा	बीमितको विवरण सूचीमा उल्लेखित सम्बन्धित बीमितको बीमाङ्कको ४ प्रतिशत प्रति औंला ।
	अं) अन्य कुनै अंग भंग भएमा	सम्बन्धित बिशेषज्ञले शारीरिक क्षतिको समानुपातिक हुने गरी निर्धारण गरेको बीमितको विवरण सूचीमा उल्लेखित सम्बन्धित बीमितको बीमाङ्कको प्रतिशत ।

(घ)	अस्थायी पूर्ण अशक्तता भएमा	अस्थायी पूर्ण अशक्तता कायम रहेको अवधिभरको लागि बीमितको विवरण सूचीमा उल्लेखित सम्बन्धित बीमितको बीमाङ्कको १ प्रतिशत वा बीमितको साप्ताहिक आय मध्ये जुन कम हुन्छ सो रकम प्रति हप्ता । तर १. यस्तो रकमको योगफल बीमितको विवरण सूचीमा उल्लेखित सम्बन्धित बीमितको बीमाङ्क भन्दा बढी हुने छैन, र २. अस्थायी पूर्ण अशक्तता भएको अवस्थामा बीमितले अन्य कुनै पनि बीमाबाट निजको आयको नोक्सानी (ियकक या क्ष्लअफभ) बापत दावी भुक्तानी पाउने प्रमाणित भएमा यस खण्ड अन्तर्गत बीमकले भुक्तानी गर्दा बीमितको विवरण सूचीमा उल्लेखित सम्बन्धित बीमितको बीमाङ्कको समानुपातिक हिसावले भुक्तानी गर्नेछ ।
(ङ)	औषधोपचार खर्च	वास्तविक औषधोपचार खर्चको बढिमा ८० प्रतिशत रकम तर १. दुर्घटनाबाट चोटपटक लागेको अवस्थामा बीमितले अन्य कुनै पनि बीमाबाट निजको औषधोपचार खर्च बापत दावी भुक्तानी पाउने प्रमाणित भएमा यस खण्ड अन्तर्गत बीमकले भुक्तानी गर्दा बीमितको विवरण सूचीमा उल्लेखित सम्बन्धित बीमितको बीमाङ्कको समानुपातिक हिसावले भुक्तानी गर्नेछ । २. उपचार खर्चको कूल रकम बीमांको २ प्रतिशत भन्दा कम भएको अवस्थामा बीमितले क्षतिपूर्ति दाबी गर्न पाउने छैन । ३ यस्तो दावी रकम रु दुई लाख भन्दा बढी हुने छैन ।

माथि उल्लिखित घटनाहरू मध्ये एक भन्दा बढि घटना भएमा बीमकको दायित्व प्रत्येक घटनाको लागि निर्धारित रकमको योगफल बरावर हुनेछ तर यस बीमालेख अन्तर्गत बीमकले भुक्तानी गर्ने रकम बीमितको विवरण सूचीमा उल्लेखित सम्बन्धित बीमितको बीमाङ्क भन्दा बढि हुने छैन ।

परिभाषा

यस बीमालेखमा जहाँसुकै प्रयोग भएको भएतापनि देहायका शब्दहरूको परिभाषा देहाय बमोजिम हुनेछ :

१. **बीमित** : "बीमित" भन्नाले बीमा प्रस्ताव गर्ने प्रस्तावक संस्थाले प्रस्ताव फाराम संगै बीमितको सूचीमा आवश्यक विबरण सहित संलग्न गरिएका व्यक्तिहरू सम्झनु पर्छ ।

२. **पत्रकार** : "पत्रकार" भन्नाले सञ्चार प्रतिष्ठानमा व्यवस्थापकीय वा प्रशासकीय अधिकार प्राप्त गरेको व्यक्ति बाहेक सञ्चार सम्बन्धी व्यवसाय वा सेवालाई मुख्य व्यवसाय अपनाई पारिश्रमिक लिई सञ्चार प्रतिष्ठानमा पूर्ण वा आंशिक समय काम गर्ने नेपाली नागरिकलाई सम्झनु पर्दछ र सो शब्दले सञ्चार प्रतिष्ठानमा समाचार सामग्री संकलन, उत्पादन, सम्पादन वा सम्प्रेषण गर्ने प्रधान सम्पादक, सम्पादक, सम्बाददाता, स्ट्रिञ्जर, समाचारबाचक, कार्यक्रम निर्देशक, अनुवादक, वेबपेज डिजाइनर, स्तम्भ लेखक, फोटो पत्रकार, प्रेस क्यामेराम्यान, व्यंग चित्रकार, कार्यक्रम निर्माता वा सञ्चालक, दृष्य वा भाषा सम्पादक जस्ता पत्रकारिता पेशासंग सम्बन्धित कार्यमा संलग्न रहेको वा नेपाली सञ्चार माध्यमको आधिकारीक प्रतिनिधिको हैसियतमा बिदेशमा रही काम गरेको नेपाली नागरिकलाई समेत बुझाँउछ ।

३. **दुर्घटना** : "दुर्घटना" भन्नाले वाहिरी, आंखाले स्पष्ट देख्न सकिने र सांघातिक माध्यमबाट हुने आकस्मिक र अप्रत्यासित घटना सम्झनु पर्छ ।

४. **स्थायी पूर्ण अशक्तता** : "स्थायी पूर्ण अशक्तता " भन्नाले बीमित आय वा मुनाफा आर्जन गर्ने कुनै पनि व्यवसाय वा पेशा गर्न सधैको लागि असमर्थ भएको अवस्था सम्झनु पर्छ । भविष्यमा निको हुने वा नहुनेमा एकिन हुन नसकिने अवस्थामा दुर्घटना घटेको मितिदेखि ३६५ दिनसम्म बीमित स्थायी पूर्ण अशक्त रहेमा निज सधैको लागि स्थायी पूर्ण अशक्त मानिनेछ ।

५. **निको नहुने गरी आँखाको दृष्टि पूर्ण रुपले क्षति** : “निको नहुने गरी आँखाको दृष्टि पूर्ण रुपले क्षति” भन्नाले नेत्र विज्ञान(Ophthalmology) मा विशेषज्ञता प्राप्त गरेको इजाजत प्राप्त चिकित्सकद्वारा निको नहुने भनि प्रमाणित गरिएको आँखाको दृष्टि पूर्ण रुपले क्षति भएको सम्झनु पर्छ। भविष्यमा निको हुने वा नहुनेमा एकिन हुन नसकिने अवस्थामा दुर्घटना घटेको मितिदेखि ३६५ दिनसम्म बीमितको दृष्टि शक्ति पूर्ण रुपले क्षति भएको अवस्था कायम रहेमा निजको निको नहुने गरी आँखाको दृष्टि पूर्ण रुपले क्षति भएको मानिनेछ।

६. **शारीरिक रुपले काम नलाग्ने** : “शारीरिक रुपले काम नलाग्ने” भन्नाले दुर्घटनाबाट चोटपटक लागेको अंगको सम्बन्धमा उक्त विषयमा विशेषज्ञता प्राप्त गरेको इजाजत प्राप्त चिकित्सकद्वारा प्रमाणित गरिएको अंगको उपयोगको पूर्ण ह्रास वा पूर्ण स्थायी क्षतिलाई सम्झनु पर्छ। भविष्यमा निको हुने वा नहुनेमा एकिन हुन नसकिने अवस्थामा दुर्घटना घटेको मितिदेखि ३६५ दिनसम्म बीमितको कुनै अंग शारीरिक रुपले काम नलाग्ने भएको अवस्था कायम रहेमा निजको उक्त अंग सधैंको लागि शारीरिक रुपले काम नलाग्ने भएको मानिनेछ।

७. **अन्य कुनै अंगभंग** : “अन्य कुनै अंगभंग” भन्नाले यस बीमालेखको लाभको तालिकाको खण्ड (ख) र खण्ड (ग) को उपखण्ड (अ) देखि (औं) मा उल्लेख भएका वाहेक अन्य अंगमा दुर्घटनाबाट चोटपटक लागि सो चोटपटक लागेको अंगको सम्बन्धमा उक्त विषयमा विशेषज्ञता प्राप्त गरेको इजाजत प्राप्त चिकित्सकद्वारा प्रमाणित गरिएको अंगको उपयोगको पूर्ण ह्रास वा पूर्ण स्थायी क्षतिलाई सम्झनु पर्छ। भविश्यमा निको हुने वा नहुनेमा एकिन हुन नसकिने अवस्थामा दुर्घटना घटेको मितिदेखि ३६५ दिनसम्म बीमितको कुनै अंग शारीरिक रुपले काम नलाग्ने भएको अवस्था कायम रहेमा निजको उक्त अंग सधैंको लागि अंगभंग भएको मानिनेछ।

८. **अस्थायी पूर्ण अशक्तता** : “अस्थायी पूर्ण अशक्तता” भन्नाले बीमित आय वा मुनाफा आर्जन गर्ने कुनै पनि व्यवसाय वा पेशा गर्न केहि समयको लागि पूर्ण रुपले असमर्थ भएको अवस्था सम्झनु पर्छ।

९. **आवश्यक तथा वास्तविक औषधोपचार खर्च** : “आवश्यक तथा वास्तविक औषधोपचार खर्च” भन्नाले दुर्घटनाबाट बीमितलाई लागेको घाउ चोटको लागि आवश्यक उपचार, उपचार सामाग्री वा उपचार सेवाको

लागि भुक्तानी गरिएको वास्तविक खर्च रकम सम्झनु पर्छ जुन खर्च रकम सो खर्च गरिएको ठाउँमा त्यस्तो उपचार, उपचार सामाग्री वा उपचार सेवाको न्यूनतम दर भन्दा बढि हुने छैन ।

१०. **जोखिम समूह** : "जोखिम समूह" भन्नाले हुलदंगा, हडताल, नागरिक उपद्रव, द्वेषपूर्ण कार्य, आतंकवाद तथा विध्वंशात्मक कार्य जस्ता क्रियाकलापबाट हुन सक्ने दुर्घटना सम्झनु पर्छ ।

११. **साप्ताहिक आय** : "साप्ताहिक आय" भन्नाले बीमितको व्यक्तिगत संलग्नताबाट बीमितले आर्जन गर्दै आएको मासिक आम्दानीको चार भागको एक भाग रकम सम्झनु पर्छ ।

बीमालेखले नसमेट्ने अवस्थाहरू (अपवाद)

यस बीमालेख अन्तर्गत देहायको अवस्थामा बीमकले दावी भुक्तानी गर्ने छैन :

१. देहायको अवस्था वा कारणबाट भएको मृत्यु वा चोटपटक
   (क) जानी जानी आफैले लगाएको चोट,
   (ख) आत्महत्या वा आत्महत्याको प्रयास,
   (ग) मादक पदार्थ वा लागू औषधीको प्रभावको कारणबाट ,
   (घ) न्यूनतम कानून बमोजिम अनुमति प्राप्त हवाई जहाजमा यात्रीको रुपमा यात्रा गरेकोमा बाहेक अन्य उडान,
   (ङ) कावा खाने खेल (व्हील रेश), घोडदौड, बन्जी जम्पिङ्ग, प्यारा ग्लाइडिङ्ग वा मोटरसाइकल दौड,
   (च) पोलो, शिकार, स्कुवा डाइभिङ्ग, पर्वतारोहण, निशानावाजी,
   (छ) पागलपन,
   (ज) बीमितबाट कुनै न्यूनतम कानून भङ्ग गरेको परिणामबाट,
   (झ) दुर्घटनाबाट नभई उद्वेग वा स्नायू सम्बन्धी चोट,
   (ञ) मानव जीवन रक्षा गर्ने प्रयास गर्दा वाहेक नचाहिँदो खतरा मोल्ने कार्य ।

२. हुलदंगा, हडताल, द्वेषपूर्ण कार्य र आतङ्कवाद जोखिम समूह बाहेक, युद्ध, अतिक्रमण, बिदेशी सैन्य कारवाही (युद्ध घोषणा भएको होस् वा नहोस्) गृह युद्ध, राजद्रोह, क्रान्ति, सत्ता विप्लव, सैनिक बिद्रोहको कारणबाट बीमितको मृत्यु भएमा वा चोटपटक लागेमा,

३. यस बीमालेखमा परिभाषित दुर्घटनाको परिणामस्वरुप श्रृजना भएको क्षति (Consequential Loss),

४. आणविक विकिरण वा आणविक इन्धनको ज्वलन पछि शेष रहेको बेकम्मा पदार्थबाट निस्कने रेडियोधर्मिता (स्वतः जारी रहने अणुको विच्छेदनको ज्वलन समेत) को सक्रियताको संसर्गबाट प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रुपले हुने कुनै दुर्घटना,

५. आणविक हात-हतियारबाट उठेको वा सोसंग प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रुपमा संलग्न रहेको कारणबाट भएको दुर्घटना,

शर्तहरू

१. यस बीमालेखको कुनै भागमा प्रयोग हुने विशेष अर्थ सहितको शब्द वा वाक्यांशको अर्थ जहां जुन अवस्थामा प्रयोग हुन्छ त्यही मान्य हुनेछ ।

२. यस बीमालेख अन्तर्गत दावी योग्य कुनै दुर्घटना भएमा त्यस्तो दुर्घटना घटेको पैतीस (३५) दिन भित्र वा सो अवधिभित्र सूचना दिन असम्भव भएको प्रमाणित हुने कारण भएमा सम्भव हुनासाथ सोको सूचना लिखित रुपमा बीमकलाई दिनु पर्नेछ । त्यस्तो दुर्घटना बारे प्रस्तावक तथा सम्बन्धित बीमितले बीमकलाई आवश्यक पर्ने सम्पूर्ण जानकारी तथा सहयोग उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

३. यस बीमालेख अन्तर्गत बीमितको तर्फबाट बीमकलाई गरिएको दावी सम्बन्धी घटना घटेको प्रमाणित हुने कागजात बीमक समक्ष पेश नभएसम्म बीमकले यस बीमालेख अन्तर्गत दावी भुक्तानी गर्ने छैन ।

४. दुर्घटनावाट बीमितको मृत्यु भएको अवस्थामा बीमितको मृत्युको कारण सम्वन्धमा मान्यता प्राप्त चिकित्सकद्वारा गरिएको शव परीक्षणको प्रतिवेदन र सो नभए प्रहरी प्रतिवेदन बीमक समक्ष पेश नभएसम्म बीमकले यस बीमालेख अन्तर्गत दावी भुक्तानी गर्ने छैन ।

५. यस बीमालेख अन्तर्गत कुनै दावी बिचाराधीन रहेको अवस्थामा व्यवहारिक रुपमा आवश्यकता अनुसार बीमकले चाहेको बखत बीमकको खर्चमा बीमितको पटक पटक जाँच गराउन सक्नेछ ।

६. बीमकले बीमितको अन्तिम ठेगानामा पठाएको सात दिनको सूचनाद्वारा यो बीमालेख खारेज गर्न सक्नेछ र यस अवस्थामा बीमकले बीमितलाई यो बीमालेख खारेज भएको मितिले बँकी अवधिको समानुपातिक

बीमाशुल्क फिर्ता गर्नेछ । बीमितले त्यस्तो सूचना प्राप्त गरेको मितिबाट यो बीमालेख खारेज भएको मानिनेछ र यसरी बीमालेख खारेज भएको कारणले बीमालेख कायम रहेको अवधिमा घटेको दावी योग्य दुर्घटना वापतको दावीमा कुनै प्रतिकुल असर पर्ने छैन ।

७. प्रस्तावकको अनुरोधमा कुनै पनि समयमा बीमालेख रद्द गर्न सकिनेछ । यस अवस्थामा बीमालेख कायम रहेको अवधिको निमित्त देहाय बमोजिमको छोटो अवधिको दरले हुन आउने बीमाशुल्क रकम कट्टी गरी बांकी बीमाशुल्क बीमकले फिर्ता गर्नेछ ।

अवधि		**बार्षिक बीमाशुल्कमा कट्टी गरिने प्रतिशत**
(क)	एक हप्तासम्म	दश प्रतिशत
(ख)	एक महिनासम्म	बीस प्रतिशत
(ग)	दुई महिनासम्म	तीस प्रतिशत
(घ)	तीन महिनासम्म	चालीस प्रतिशत
(ङ)	चार महिनासम्म	पचास प्रतिशत
(च)	पांच महिनासम्म	साठ्ठी प्रतिशत
(छ)	छ महिनासम्म	सत्तरी प्रतिशत
(ज)	सात महिनासम्म	अस्सी प्रतिशत
(झ)	आठ महिनासम्म	नब्बे प्रतिशत
(ञ)	आठ महिना भन्दा बढिको लागि	सत प्रतिशत

तर बीमाशुल्क फिर्ता हुने प्रयोजनको लागि बीमालेख कायम रहेको अवधिभर कुनै दावी नभएको हुनु पर्नेछ ।

८. यस बीमालेखको अनुसूचीमा बीमा अवधि समाप्त हुने भनी उल्लेख भएको मितिमा स्थानीय समय अनुसार रातको बाह्र बजे पछि यस बीमालेखको अवधि समाप्त हुनेछ ।

९. बीमकले बीमालेख नवीकरण गर्ने वा नगर्ने कुराको सूचना त्यस्तो बीमालेखको अवधि समाप्त हुनु एक महिना अगावै जारी गर्नुपर्नेछ । नवीकरण सूचनामा बीमालेख नवीकरण गर्दा लाग्ने बीमाशुल्क गणना तालिकाको पूर्ण रुप संलग्न गर्नु पर्नेछ । त्यस्तो नवीकरण सूचना बीमितले प्राप्त नगरेको कारणले बीमकले कुनै दायित्व ब्यहोर्नु पर्ने छैन ।

१०. बीमितको बारेमा प्रस्तावक वा बीमितले मूलभूत विवरण दिंदा झुट्ठा विवरण दिएमा वा बीमा प्रस्तावक तथा सम्बन्धित जोखिम अनुमान गर्नको लागि आवश्यक पर्ने वास्तविकता लुकाई झुट्ठा विवरण उल्लेख गरेमा वा वास्तविकताको उल्लेख गर्दा कुनै वस्तुगत तथ्य जानाजान लुकाएमा वा बीमितबाट यस बीमालेखको कुनै पनि शर्त पालना नभएमा यस बीमालेख अन्तर्गत बीमकले दावी भुक्तानी गर्ने छैन ।

११. बीमकको तर्फबाट सही छाप भएको रसिद जारी नभएसम्म बीमाशुल्क भुक्तान भएको मानिने छैन ।

१२. कुनै दावी जालसाजीपूर्ण भएमा वा दावीको सिलसिलामा झुट्ठा बयान दिई बीमा प्रस्तावक तथा सम्बन्धित बीमितले वा निजको तर्फबाट काम गर्ने अधिकार प्राप्त कुनै व्यक्तिले यो बीमालेख अन्तर्गत कुनै अनुचित लाभ उठाउन खोजेमा बीमित यो बीमालेख अन्तर्गतको सबै लाभबाट बंचित हुनेछ ।

१३. यो बीमालेख अन्तर्गतको दावी बीमकबाट अस्वीकार भएको तीन महिना भित्र कुनै नालिस उजूर नगरेमा वा बीमा ऐन, २०४९ बमोजिम बीमा समितिले बीमकको पक्षमा निर्णय दिएको कागजात प्राप्त भएको मितिले पैतीस (३५) दिन भित्र पूनरावेदन अदालतमा नालिस/उजूर नगरेमा बीमित यो बीमालेख अन्तर्गतको सबै लाभबाट बंचित हुनेछ ।

१४. यो बीमालेखका शर्तहरू बमोजिम बीमक वा बीमा प्रस्तावक तथा सम्बन्धित बीमितलाई दिइने प्रत्येक सूचना तथा अन्य लेखापढी लिखित वा मुद्रित हुनु पर्नेछ ।

१५. यो बीमालेख अन्तर्गत परेको दावी एकिन गर्न आवश्यक प्रमाण जुटाउने दायित्व बीमा प्रस्तावक तथा सम्बन्धित बीमित वा निजको हकवालाको हुनेछ ।

तर शर्त नं.१० बमोजिमको अवस्था वा बीमालेखले नसमेट्ने अवस्थाहरू (अपवाद) परी दावी भुक्तानी गर्न अस्वीकार गर्नु पूर्व बीमकले सोको प्रमाण जुटाउनु पर्ने छ ।

१६. यस बीमालेख अन्तर्गत बीमा दावी सम्बन्धी कुनै विवाद उत्पन्न भएमा न्यूनतम बीमा ऐन बमोजिम हुनेछ ।

१७. पत्रकारलाई बीमा गरिदिने सम्बन्धीत संस्थाले भुक्तानी गरेको बीमा शुल्क फिर्ता गरिने छैन ।

बीमितको विवरण सूची

बीमालेख नम्बर .... नवीकरण सम्पुष्टि नम्बर...........................

बीमा प्रस्तावकको

नाम :

ठेगाना :

क्र.सं.	बीमितको नाम थर	पद/बीमालेख धारकसंगको सम्बन्ध	सूचना विभागबाट जारी गरिएको पत्रकार परिचय पत्र नं.	बीमाङ्क रकम	बीमितको साप्ताहिक आय	इच्छाएको व्यक्तिको नाम थर	बीमित र इच्छाएको व्यक्ति बीचको नाता
		कुल		....			

जाँच्ने : | अधिकृत हस्ताक्षर :
मिति : | नाम थर:
पद:
कार्यालयको छाप: